

AK-Samvirke

Rådighed og sanktioner

Af Michel Klos

Maj 2014

Version 3

Indledning.....	3
Overblik over rapporten	5
Tema 1: Man kan ikke sammenligne forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere	8
Tema 2: A-kassernes brug af sanktioner	11
Sanktioneringer over tid.....	13
Typer af sanktioner i alt.....	15
Typer af sanktioner fordelt på a-kasser.....	16
Køn og sanktioner.....	17
Oprindelsesland og sanktioner	17
Sanktioner og alder	18
Arbejdsmarkedsstyrelsens tilsyn med a-kasserne.....	19
Afsnit 3: Kommunernes brug af sanktioner	20
Oprindelse blandt kontanthjælpsmodtagere.....	25
Arbejdsmarkedsstyrelsens tilsyn med kommunerne.....	26
Ankestyrelsen praksisundersøgelse om kontanthjælp og sanktioner.....	26
Beskæftigelsesankenævn i Statsforvaltningen Midtjylland	26
Afsnit 4: Procedurer mellem a-kasser og jobcentre.....	27
Kommunernes arbejdsgang ved sanktioner.....	27
A-kassernes arbejdsgang ved sanktioner	30
Udfordringer med kommunikation mellem jobcentre og a-kasser.....	31
Arbejdes der med udfordringerne?.....	31
Hvor mange UPH'er fører til sanktioner?	32
Tema 5: Andre forskelle på kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere.....	36
Kontanthjælpsmodtagere aktiveres mest	36
Andel i beskæftigelse efter 3 og 6 måneders nyledighed	37
Næsten altid aktive tilbud til tiden	37
Oprindelseslande.....	38
Kønsfordeling.....	38
Aldersforskel.....	39
Afsnit 6: Hvad ved vi ellers om rådighed?	40
Hvem er det, der ikke står til rådighed?	40
OECD sammenligning	42

Ubesatte stillinger og arbejdsvilje	44
Arbejdsmotivation	45
Litteraturliste	46
Bilag	47
Lov om en aktiv socialpolitik § 13	48
Lov om arbejdsløshedsforsikring § 63	50

Indledning

En af de grundlæggende præmisser for det danske arbejdsløshedsforsikringssystem er, at de forsikrede ledige er til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis de skal modtage dagpenge. Det vil sige, at ledige skal søge beskæftigelse aktivt og være i stand til at overtage arbejde med kort varsel.

Det er a-kassernes ansvar at rådgive og vurdere de forsikrede ledige, ligesom det er a-kassernes ansvar at sanktionere, hvis det ledige medlem af forskellige årsager ikke lever op til de krav, der ligger i rådighedsforpligtelsen.

Jobcentrene **kan** – hvis de er i tvivl om en ledig reelt står til rådighed – give besked til a-kasserne herom.

Jobcenteret **skal** sende en besked til a-kassen, hvis en række objektivt fastsatte begivenheder indtræffer. Det kan fx være ved udeblivelse fra et møde pga. sygdom, uanset om dette af den ledige er varslet til jobcenteret eller ej. Eller at den ledige er startet i arbejde uden at melde afbud til jobcentret.

Administrationen af dette system af underretningspligtige hændelser (UPH), beslaglægger mange årsværk i a-kasserne. Samtidig er det oplevelsen, at der spildes meget tid på åbenbart grundløse sager. I jobcentrene er der også utilfredshed med dette system. Sagsbehandlere kan have svært ved at forstå og acceptere automatikken i, at der altid skal indberettes, uden hensyn til sund fornuft og almindelige ret og rimelighedsbetragtninger.

Selvom tilsynsmyndighedens omfattende tilsyn viste det modsatte, er der på grund af det ugenomsommelige UPH-system fra kommunal side stor skepsis i forhold til, om a-kasserne beskytter deres medlemmer i stedet for at træffe korrekte afgørelser. Denne udbredte skepsis er i høj grad grunden til, at der stilles forslag om, at rådighedsvurderingen skal overgå til jobcentrene.

Ofte bliver antallet af sanktioner givet af a-kasserne sammenlignet med kommunernes brug af sanktioner over for kontanthjælpsmodtagere. Her kan man se, at kommunerne giver flere sanktioner til kontanthjælpsmodtagere end a-kasserne giver til deres ledige medlemmer.

Forskellene i antallet af sanktioner har afledt en offentlig debat, som kan efterlade et indtryk af, at a-kasserne ikke sanktionerer deres ledige i tilstrækkelig grad.

Det giver dog ikke mening at sammenligne brugen af sanktioner i kommuner og a-kasser. Der er tale om to forskellige sanktionsbegreber og to forskellige regelsæt. Samtidig er der tale om to forskellige grupper, hvor kontanthjælpsmodtagerne typisk er svagere ledige end dagpengemodtagerne.

Det er AK-Samvirkes opfattelse, at årsagen til debatten dels ligger i det ugenomsigtige bureaukrati, der gennem årene er bygget op i a-kasselovgivningen og dels i kommunikationen mellem a-kasser og kommuner. Derfor mener vi også, at løsningen ligger lige for: Reglerne skal forenkles og kommunikationen skal forbedres mellem a-kasser og kommuner.

Det skal bl.a. ske ved at sanere i de koder, som bruges, når a-kasser og jobcentre kommunikerer med hinanden. IT-systemet, der bruges nu, er administrativt tungt, og det giver ikke nok klarhed om årsagerne til, hvorfor der er givet en sanktion.

En af de vigtigste forudsætninger for et velfungerende beskæftigelsessystem er et godt samarbejde mellem a-kasser og jobcentre. Debatten om rådighed og sanktioner afspejler, at når kommunikationen ikke er god nok, opstår der mytedannelser, som hverken er gavnlige for a-kasserne, jobcentrene eller de ledige.

Det er AK-Samvirkes håb, at vi med denne rapport om rådighed og sanktioner, kan få manet nogle af myterne i jorden.

Overblik over rapporten

For at få et overblik over, hvad der er op og ned i forhold til ovenstående, er dette notat opbygget omkring seks temaer:

1. Man kan ikke sammenligne forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere
2. A-kassernes brug af sanktioner
3. Kommunernes brug af sanktioner
4. Procedurer mellem a-kasser og jobcentre
5. Andre forskelle på ledige kontanthjælpsmodtagere og kontanthjælpsmodtagere
6. Hvad ved vi ellers om rådighed?

Opsummering

Af notatet fremgår det bl.a. at:

Tema 1: Man kan ikke sammenligne forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere

- Rådighedspligten for forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere er fundamental forskellig. Kontanthjælp er en transbestemt ydelse til personer med manglende evne/mulighed for selvforsørgelse. Og rådighedsbetingelse er udtrykt i § 13 Lov om aktiv socialpolitik.
- Rådighedsbetingelserne er anderledes formuleret for dagpengemodtagere i lov om arbejdsløshedsforsikring § 62. I modsætning til kontanthjælp er dagpenge til forsikrede ledige en retmæssig forsikringssum, man får udbetalt, når betingelserne herfor er opfyldt.
- Som følge af disse fundamentale indholdsmæssige, juridiske og substantielle forskelle på ydelseernes formål og karakter, er der også forskel på opbygning af og indholdet i sanktionssystemerne. Det er derfor ikke meningsfuldt at sammenligne disse to sanktionssystemer.
- Derudover er der tale om to forskellige modtagergrupper. De ledige i a-kasserne er typisk stærke ledige, der er tæt på arbejdsmarkedet. At det forholder sig sådan kan bl.a. ses i forhold til, hvor konjunkturafhængige de to grupper er.

Tema 2: A-kassernes brug af sanktioner

I perioden 2. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012, der er de sidst opdaterede tal, sanktionerede a-kasserne i alt 3,1 pct. af de ledige medlemmer. I perioden 2. kvartal 2007 til 3. kvartal 2008 lå andelen af sanktionerede ledige på 4,9 pct.

- Det Faglige HUS a-kasse er den a-kasse, der sanktionerede flest ledige medlemmer i perioden 2. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. 6,4 pct. af medlemmerne fik en eller flere sanktioner. Den a-kasse, der sanktionerede mindst i samme periode, var Magistrenes A-kasse med 0,8 pct.

- De hyppigste sanktioner skyldes, at folk udebliver én eller flere dage. Disse sanktioner udgør 79 pct. af tilfældene.
- Mens 3,8 pct. af ledige mænd er blevet sanktioneret i perioden, er andelen blandt kvinder 2,3 pct.
- Ledige, der ikke har dansk oprindelse, sanktioneres mere end ledige med dansk oprindelse.
- Når en kommune indberetter til en a-kasse, at de er i tvivl om et medlem står til rådighed eller at medlemmet er udeblevet, foretager a-kassen en endelig vurdering. Denne vurdering får kommunerne sjældent kendskab til af tekniske årsager. Dette kan være medvirkende til, at nogle sagsbehandlere i kommunerne får en opfattelse af, at a-kasserne ikke reagerer på deres indberetninger.

Tema 3: Kommunernes brug af sanktioner

- Blandt kommunerne er der markante forskelle på, hvor mange ledige der sanktioneres. I gennemsnit er det 28,8 pct. af de ledige. I Samsø kommune var andelen 1,6 pct., mens den var 51,6 pct. i Lemvig kommune.
- Sammenlignes de kommuner, der henholdsvis sanktionerer meget eller lidt, kan rammevilkårene ikke forklare de store forskelle.
- I 90 pct. af tilfældene skyldes sanktionen, at folk er udeblevet fra tilbud.

Tema 4: Procedure mellem a-kasser og jobcentre

- Kommunernes arbejdsgange ved sanktioner er meget forskellige kommunerne imellem.
- Der er en del jobcentre, der udtrykker frustration over, at de ikke får nogen opfølgning på underretningspligtige hændelser (UPH'er). Ofte skyldes dette, at jobcentrene ikke har IT, der kan læse og vise afgørelserne.
- Den digitale kommunikation mellem a-kasser og jobcentre fungerer ikke hensigtsmæssigt. Over halvdelen af de UPH'er, der indsendes til a-kasserne, er irrelevante. I perioden fra 2. til 3. kvartal 2012 var der således 51 pct. irrelevante UPH'er. 34 pct. hvor a-kassen traf afgørelse om at medlemmet stod til rådighed, og 16 pct. hvor a-kassen afgjorde, at medlemmet ikke stod til rådighed.
- AK-Samvirke og KL har gjort opmærksom på de problemer, som den digitale kommunikation giver, men Beskæftigelsesministeriet endnu ikke fundet en løsning på problemet. Primo 2014 er der

nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra STAR, a-kasser og jobcentre, som skal komme med anbefaling til løsning af problemerne.

Tema 5 og 6:

- Blandt de ledige, der ikke umiddelbart står til rådighed ved brug af den internationale definition, viser en undersøgelse fra SFI, at hovedparten af de ledige er i en eller anden form for transit. F.eks. er de på vej i arbejde, de er ved at færdiggøre aktivering, de er på vej i uddannelse m.m.
- En undersøgelse fra OECD viser, at Danmark er blandt de lande med de skrappeste rådighedskrav, målt på OECD-parametre.
- En undersøgelse fra Rockwool Fondens Forskningsenhed viser, at Danmark er blandt de lande i Europa, hvor arbejdsviljen er størst.

Tema 1: Man kan ikke sammenligne forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere

Der er fundamental forskel på rådighedspligten for forsikrede ledige og for kontanthjælpsmodtagere.

1. Kontanthjælp er en transbestemt ydelse til personer med manglende evne/mulighed for selvforsørgelse. Rådighedsbetingelsen er som udtrykt i § 13 i Lov om aktiv socialpolitik, at kontanthjælpsmodtageren og dennes ægtefælle: "aktivt skal søge at udnytte deres arbejdsmuligheder." Heri ligger, at kontanthjælpsmodtagere skal udfolde alle bestræbelser for at blive selvforsørgende.
2. Dagpenge til forsikrede ledige er en retmæssig forsikringssum, som man får udbetalt, når betingelserne herfor er opfyldt. Disse betingelse er - groft sagt - en forsikringsbegivenhed (ledighed), og en opfyldelse af forsikringsbetingelserne (arbejdskrav og rådighed).

Forsikrede lediges økonomiske forhold, formue og eventuel ægtefælles indtægt er helt uden betydning. Og den rådighedsforpligtelse, som forsikrede ledige skal opfylde, er derfor af en karakter, som nærmest kan sammenlignes med tabsbegrænsningsprincippet i al anden forsikring. Dvs. at man selv skal forsøge at minimere varighed m.m. af ledighed.

Derfor er kravet til rådighed, som formuleret i lov om arbejdsløshedsforsikring § 62 (LBK nr.1101 af 12/09/2013) også, at man skal: "være aktivt arbejdssøgende samt kunne og ville overtage arbejde på fuld tid med dags varsel."

Som følge af disse fundamentale indholdsmæssige, juridiske og substantielle forskelle på ydelsernes formål og karakter, er der også forskel på opbygning af og indholdet i sanktionssystemerne.

For kontanthjælpsmodtagerne er de forskellige sanktionsmuligheder knyttet til begrebet "rådighed" § 13 i Aktivloven under hensyntagen til, at der trods alt er tale om personer uden anden mulighed for forsørgelse, og som man derfor ikke uden videre kan fratage hele ydelsen.

I Lov om arbejdsløshedsforsikring skelnes der derimod mellem "rådighedssanktioner" (hvor der sker fuldstændig udelukkelse - for udeblivelser fra møder/aktiviteter og for manglende evne/vilje til at arbejde på fuld tid) i Rådighedsbekendtgørelsen jf. lov om arbejdsløshedsforsikring § 62 og "selvforskyldt-sanktioner" (en bøde i form af en effektiv karantæne for afslag og ophør i arbejde/tilbud) jf. lov om arbejdsløshedsforsikring § 63.

Det er derfor ikke muligt at lave en meningsfuld sammenligning af disse to sanktionssystemer, og henholdsvis a-kassers og kommuners brug af disse. Og især ikke under en benævnelse som "rådighedssanktioner". F.eks. har en forsikret ledig, der får tre ugers effektiv karantæne for ophør i tilbud uden gyldig grund, ikke et rådighedsproblem. Hvis dét havde været tilfældet, var der ikke givet karantæne efter reglerne om selvforskyldt ledighed, men derimod udelukkelse fra a-kassedagpenge efter rådighedsreglerne.

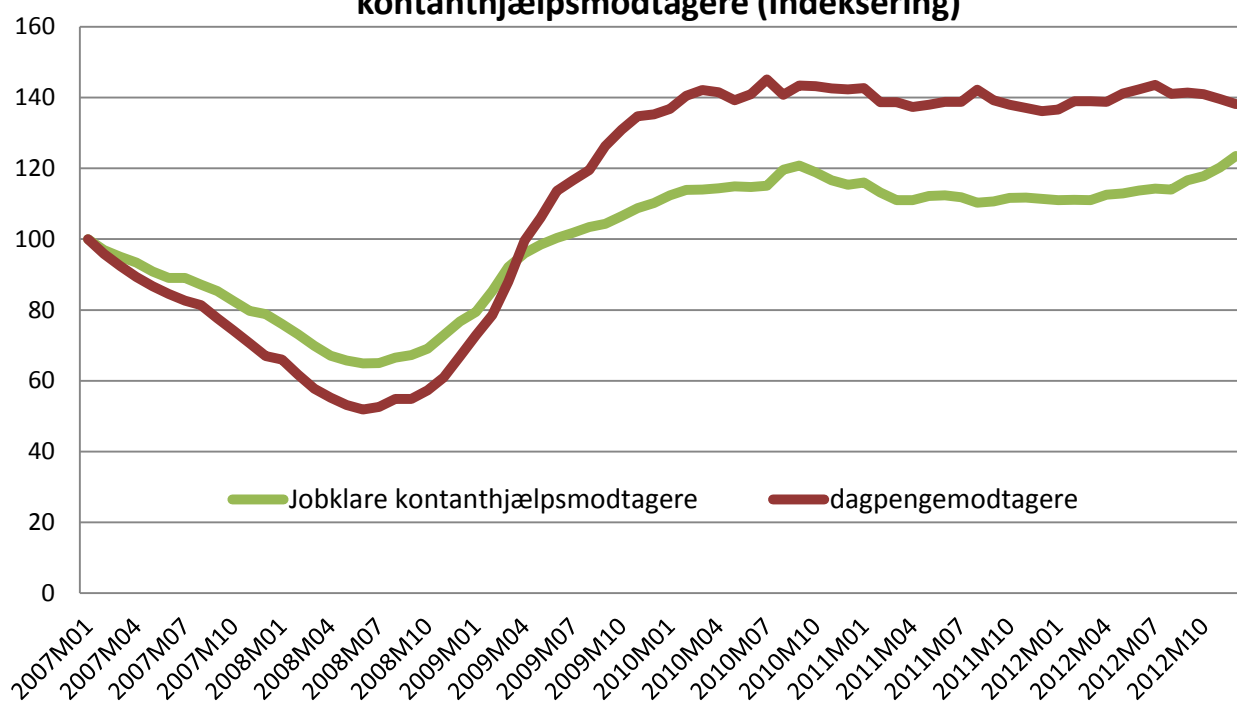
Hertil kommer, at der også i mange tilfælde er forskelle i livssituationen for disse persongrupper.

Det skal derudover nævnes, at det lavere niveau af sanktioner i a-kasser skyldes, at a-kasserne siden 1995 har været underlagt et særdeles effektivt og systematisk tilsyn. Det har betydet, at vejledningsindsatsen over for medlemmerne er blevet effektiviseret og systematiseret. Det i en grad så det almindelige medlem stort set aldrig burde komme i karambolage med reglerne.

Derudover er der tale om to forskellige modtagergrupper. De ledige i a-kasserne er typisk stærke ledige, der er tæt på arbejdsmarkedet. Det ses bl.a. ses i forhold til, hvor konjunkturfølsomme de to grupper er.

I Figur 1 ses en indekseret udvikling for ledigheden for de to grupper. Januar 2007 er sat som indeks 100. Det fremgår, at der under højkonjunkturer kommer relativt flere ledige dagpengemodtagere i arbejde, end kontanthjælpsmodtagere. Under lavkonjunkturer steg andelen af ledige mere hos a-kasserne, end hos kontanthjælpsmodtagerne.

Figur 1: Konjunkturfølsomhed blandt dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere (Indeksring)

Kilde: Danmarks statistik og egne udregninger

Kontanthjælpsmodtagere er også kendetegnet ved, at de er kortere uddannet end befolkningen som helhed. Ca. 2/3 af kontanthjælpsmodtagerne har kun grundskolen som højeste uddannelse, mens andelen for befolkningen som helhed er under 1/3 (BM 2006). Derudover er der blandt kontanthjælpsmodtagerne flere enlige forsørgere, de har et højere medicinforbrug, der er flere med anden oprindelsesland end dansk, der er en overvægt af unge etc.

Der er også tale om to forskellige medarbejdergrupper i a-kasserne og jobcentre og to forskellige organisatoriske systemer. A-kasserne er bl.a. en del af civilsamfundet. A-kasserne har betalende medlemmer og ikke klienter, som i jobcentret. Samtidig er der tale om, at man aktivt har tegnet en forsikring mod ledighed. Kontanthjælpssystemet er det nederste økonomiske sikkerhedsnet, der kan sikre borgere når sociale begivenheder.

Tema 2: A-kassernes brug af sanktioner

For at kunne modtage dagpenge, skal et ledigt a-kassemedlem stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det betyder bl.a., at man skal kunne overtage rimeligt arbejde med fuld sædvanlig arbejdstid på de vilkår, som er almindelige inden for det pågældende faglige område.

Rimeligt arbejde dækker alt arbejde, som et ledigt medlem kan varetage. Arbejdet anses også for rimeligt, hvis medlemmet kan varetage det efter et kortere uddannelsesforløb samtidig med, at vedkommende får tilbudt den fornødne oplæring i forbindelse med formidlingen.

Derudover er der en række andre krav. For eksempel at man skal udarbejde et CV på Jobnet, registrere sig på Jobnet m.m.

A-kassen skal, senest hver gang medlemmet har haft tre måneders sammenlagt ledighed, vurdere medlemmets rådighed.

A-kassen skal bl.a. undersøge om:

- medlemmet har gjort en indsats for at komme ud af ledigheden ved at søge arbejde på fuld tid som fuldtids- eller deltidsforsikret, herunder at medlemmet har søgt et tilstrækkeligt antal job og været realistisk i sin jobsøgning,
- medlemmet har søgt konkrete job efter pålæg af jobcenteret, a-kassen eller anden aktør,
- medlemmet har overholdt sin jobplan,
- medlemmet har deltaget i kurser, tilbud og aktiviteter, som medlemmet er pålagt, eller som øger mulighederne for at få arbejde,
- medlemmet har fulgt a-kassens tidligere pålæg eller vejledning,
- medlemmets oplysninger i CV'et til enhver tid er korrekte og fyldestgørende,
- medlemmet ikke har helbredsmæssige problemer, som forhindrer medlemmet i at overtage arbejde på fuld tid som fuldtids- eller deltidsforsikret, og
- der ikke er andre faktiske eller retlige forhold, som forhindrer medlemmet i at overtage arbejde på fuld tid som fuldtids- eller deltidsforsikret.

(Bekendtgørelse om rådighed, BEK nr. 61 af 25/01/2012)

Derudover skal a-kassen vurdere et medlems rådighed, hvis jobcenteret sender en begrundet anmodning om det.

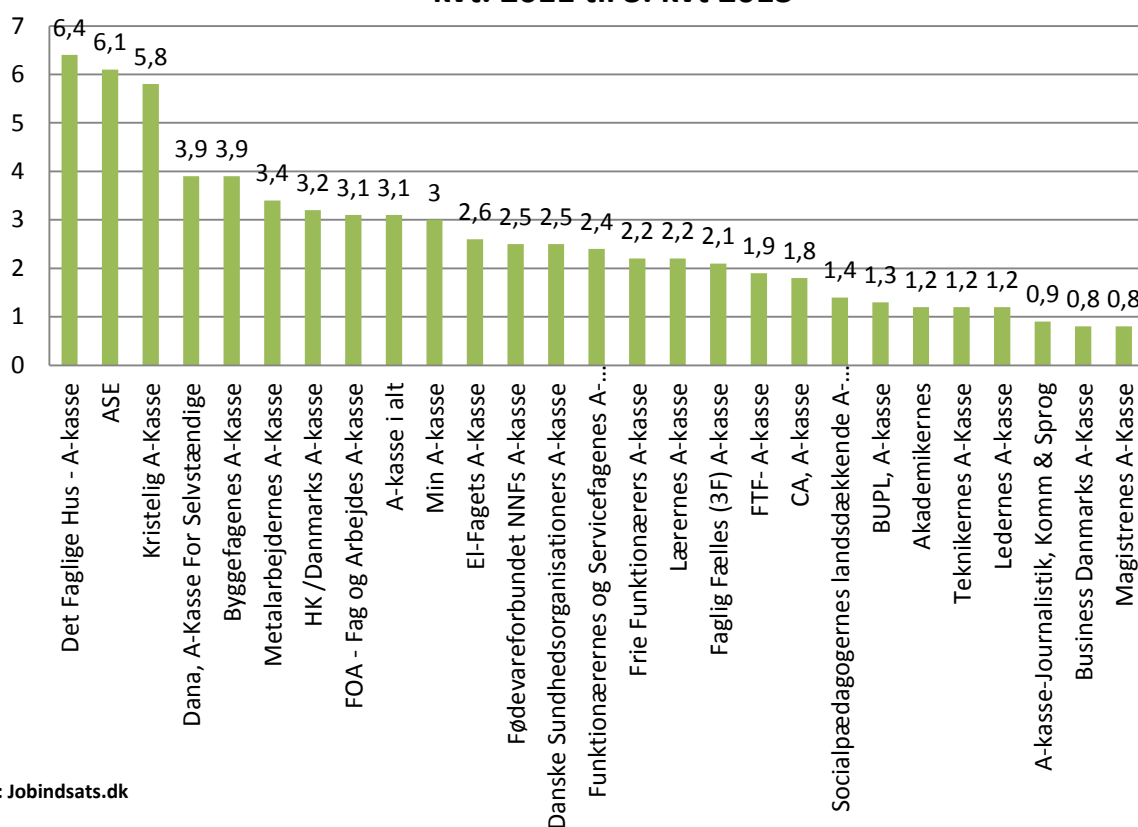
Figur 2 angiver, hvor stor en andel af dem, der var ledige i perioden fra 4. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012, som blev sanktioneret. Den orange søjle viser gennemsnittet for alle a-kasser, hvilket i perioden lå på 3,1 pct. Det svarer til lidt over 12.000 sanktioner.

3. kvartal 2012 er det sidst opdaterede tal.

Af figuren fremgår det, at i Det Faglige Hus, ASE og Krifas a-kasse er over 5,8 pct. af de ledige medlemmer blevet sanktioneret i perioden.

I den modsatte ende ligger AJKS, Business Danmarks A-kasse og Magistrenes A-kasse. Her er under 1 pct., af de ledige medlemmer blevet sanktioneret i samme periode. For disse a-kasser gælder det, at de alle har under 100 sanktioner og derfor vil enkelte sanktioner fra eller til kunne give synlige udsving i andelen. Antallet af sanktioner fremgår af Tabel 1 nedenfor¹.

Figur 2: Andel sanktonerede ledige i procent af alle ledige 4. kvrt. 2011 til 3. kvrt 2013

Kilde: Jobindsats.dk

¹ I den første udgave var Min A-kasse indplaceret med 6,7 pc. sanktonerede i perioden. Det har vist sig at der er fejl i tallet i Jobindsats, hvorfor tallet er rettet i denne udgave.

Tabel 1: Antal og andele sanktioneret

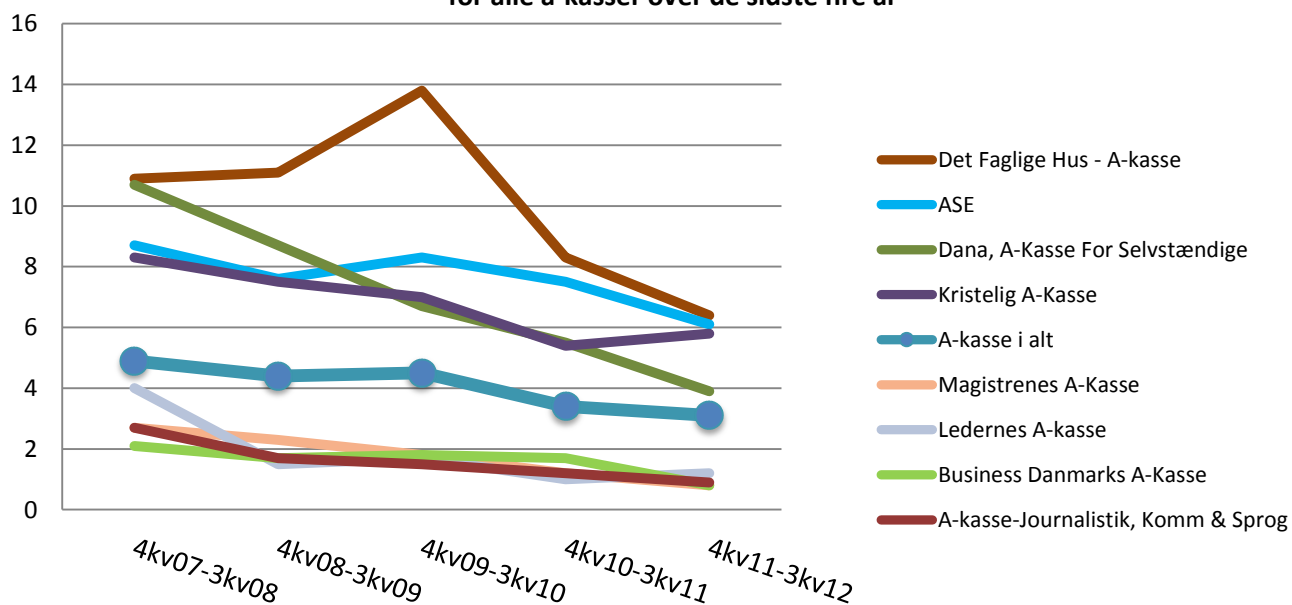
4kv11-3kv12	Antal	Andel	4kv11-3kv12	Antal	Andel
Det Faglige Hus - A-kasse	1.195	6,4	Frie Funktionærers A-kasse	102	2,2
ASE	1.050	6,1	Lærernes A-kasse	194	2,2
Kristelig A-Kasse	2.667	5,8	Faglig Fælles (3F) A-kasse	1976	2,1
Dana, A-Kasse For Selvstændige	155	3,9	FTF- A-kasse	306	1,9
Byggefagernes A-Kasse	294	3,9	CA, A-kasse	121	1,8
Metalarbejdernes A-Kasse	601	3,4	SLA	80	1,4
HK /Danmarks A-kasse	1.322	3,2	BUPL, A-kasse	101	1,3
FOA - Fag og Arbejdes A-kasse	794	3,1	Akademikernes	244	1,2
A-kasse i alt	12.367	3,1	Teknikernes A-Kasse	68	1,2
Min A-kasse	162	3	Ledernes A-kasse	103	1,2
El-Fagets A-Kasse	112	2,6	A-kasse-Journalistik, Komm & Sprog	39	0,9
Fødevareforbundet NNFs A-kasse	135	2,5	Business Danmarks A-Kasse	23	0,8
Danske Sundhedsorganisationers A-kasse	171	2,5	Magistrenes A-Kasse	77	0,8
Funktionærernes og Servicefagernes A-kasse	82	2,4			

Sanktioneringer over tid

Figur 3 viser udviklingen for de fire a-kasser, der sanktionerer mest, og for de fire a-kasser der sanktionerer mindst. Derudover er gennemsnittet for alle a-kasser også medtaget.

Andelen af medlemmer, der bliver sanktioneret, er faldet de seneste år. I perioden fra 4. kvartal 2007 til 3. kvartal 2008 blev 4,9 pct. af de ledige sanktioneret. I perioden fra 4. kvartal 2011 til 3. kvartal 2013 var andelen faldet til 3,1 pct.

Figur 3: De fire a-kasser med henholdsvis flest og færrest sanktioner og gennemsnit for alle a-kasser over de sidste fire år

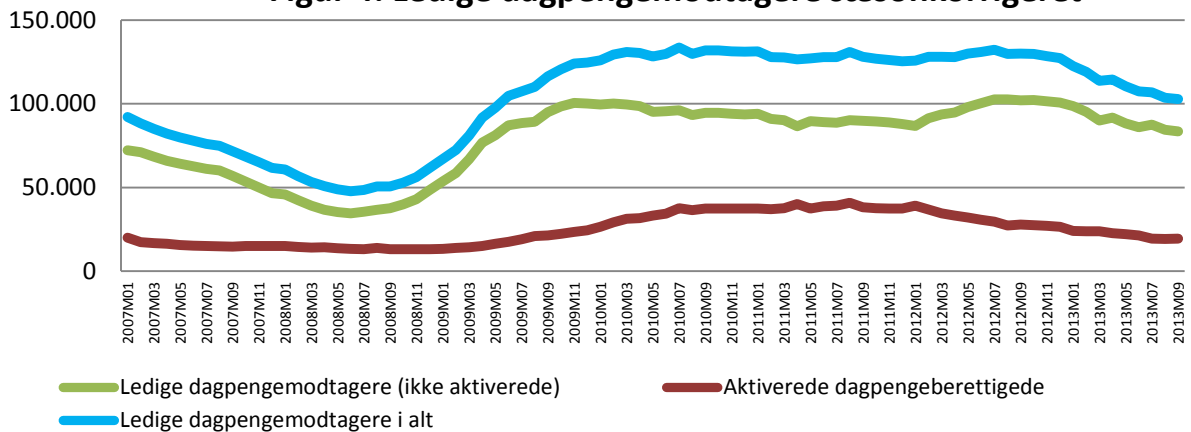

Kilde: Jobindsats.dk

Der kan være flere årsager til, at andelen af sanktonerede ledige er faldet. En af dem kan være, at ledigheden i 2008 var meget lav som vist i Figur 4. Med den lave ledighed kan de ledige, der har været

ledige i længere tid være ”tungere” end normalt. Og med højkonjunktoren har jobcenter og a-kasser haft flere job at henvise ledige til. Dermed har de haft større mulighed for at vurdere, om de få ledige rent faktisk var til rådighed.

Figur 4: Ledige dagpengemodtagere sæsonkorrigeret

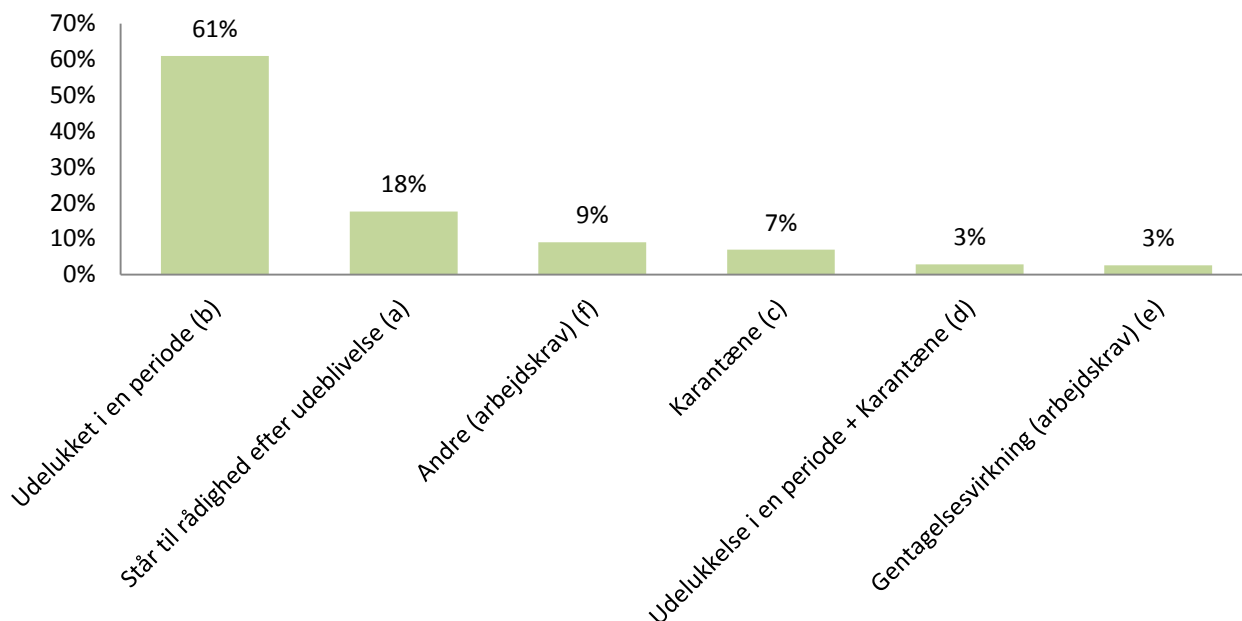

Kilde: DST

Typer af sanktioner i alt

I Figur 5 fremgår fordelingen af sanktioner. De mest brugte sanktioner er en følge af, at ledige er udeblevet én eller flere dage. Disse sanktioner udgør 79 pct. af tilfældene (a+b). Fra og med 5. marts 2012 er de to første rådighedskategorier lagt sammen i en kategori (Arbejdsmarkedsstyrelsen, nyhesbrev 2012).

Figur 5: Fordelingen af sanktioner på sanktionsype 4. kv. 2011 til 3. kv. 2012 (n=12.367)

Kilde: Jobindsats og egne beregninger

Dagpengemodtagere kan sanktioneres på følgende måder:

- a) Står til rådighed efter udeblivelse (der udelukkes fra a-dagpenge for én dag, nemlig udeblivelsesdagen).
- b) Udelukkelse i en periode (der udelukkes fra a-dagpenge i to eller flere dage som følge af en udeblivelse).
- c) Karantæne (der udelukkes fra a-dagpenge i tre uger som følge af selvforskyldt ledighed).
- d) Udelukkelse i en periode + karantæne (der udelukkes i én, to eller flere dage fra a-dagpenge som følge af udeblivelse samt karantæne for selvforskyldt ledighed).
- e) Gentagelsesvirkning (arbejdskrav) (tab af a-dagpenge samt pålæggelse af arbejdskrav som følge af gentagen selvforskyldt ledighed).
- f) Andre (arbejdskrav) (tab af a-dagpenge indtil en given rådighedshindring er fjernet eller tab af a-dagpenge samt pålæggelse af arbejdskrav som følge af generel manglende rådighed).

Typer af sanktioner fordelt på a-kasser

Tabel 2 viser fordelingen af sanktioner fordelt på a-kasser. For alle a-kasserne er de mest brugte sanktioner en følge af, at ledige er udeblevet én eller flere dage.

Tabel 2: Fordeling af sanktioner på sanktionstype og a-kasse

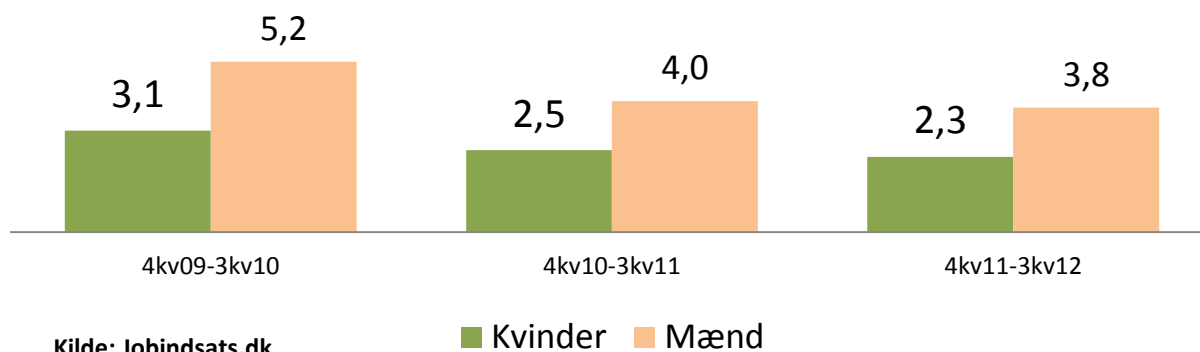
4kv11-3kv12	Står til rådighed efter udeblivelse	Udelukket i en periode	Karantæne	Udelukkelse i en periode + Karantæne	Gentagelsesvirkning (arbejdskrav)	Andre (arbejdskrav)	Antal sanktioner
A-kasse i alt	18%	61%	7%	3%	3%	9%	12.367
A-kasse-Journalistik, Komm & Sprog	45%	34%	13%	0%	8%	0%	38
ASE	10%	60%	9%	3%	2%	16%	1.050
Akademikernes	28%	57%	8%	2%	1%	4%	244
BUPL, A-kasse	33%	41%	0%	0%	0%	27%	98
Business Danmarks A-Kasse	59%	41%	0%	0%	0%	0%	22
Byggefagenes A-Kasse	18%	59%	7%	0%	2%	14%	292
CA, A-kasse	21%	59%	3%	4%	5%	8%	121
Dana, A-Kasse For Selvstændige	8%	74%	6%	3%	5%	5%	155
DSA	18%	59%	2%	12%	4%	4%	171
Det Faglige Hus - A-kasse	7%	76%	6%	2%	4%	5%	1.195
EI-Fagets A-Kasse	6%	85%	0%	0%	4%	5%	110
FOA - Fag og Arbejdes A-kasse	19%	66%	4%	1%	2%	9%	794
FTF- A-kasse	21%	57%	4%	3%	2%	13%	306
Faglig Fælles (3F) A-kasse	27%	54%	10%	4%	2%	4%	1.976
Frie Funktionærers A-kasse	23%	58%	3%	7%	4%	6%	102
Funktionærernes og S. A-kasse	17%	41%	10%	9%	6%	17%	82
Fødevareforbundet NNFs A-kasse	36%	39%	10%	3%	7%	6%	135
HK /Danmarks A-kasse	11%	72%	11%	3%	1%	2%	1.322
Kristelig A-Kasse	16%	55%	6%	2%	3%	17%	2.667
Ledernes A-kasse	42%	34%	9%	0%	0%	16%	101
Lærernes A-kasse	10%	75%	2%	0%	4%	9%	193
Magistrenes A-Kasse	16%	70%	7%	0%	0%	7%	73
Metalarbejdernes A-Kasse	30%	49%	6%	6%	3%	5%	601
Min A-kasse	NA						
Socialpædagogernes A-Kasse	25%	61%	0%	8%	0%	6%	80
Teknikernes A-Kasse	32%	49%	12%	0%	0%	7%	68

Kilde: Jobindsats.dk

Køn og sanktioner

Figur 6 viser andelen af sanktionerede medlemmer opdelt på køn. Det fremgår, at klart flere mænd end kvinder bliver sanktionerede.

Figur 6: Andel af ledige der sanktioneres opdelt på køn

Oprindelsesland og sanktioner

I Tabel 3 ses hvor mange, der er blevet sanktioneret fordelt på oprindelsesland. Personer med dansk oprindelse sanktioneres mindst. Og indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande sanktioneres mest.

Tabel 3: Sanktioner fordelt på oprindelsesland

	4kv11-3kv12		
	Antal sanktioner i alt	Andel sanktionerede ledige, pct.	Gnsn. antal sanktioner pr. ledig (afrundet)
Herkomst i alt	12.367	3,1	1,2
Personer med dansk oprindelse	9.303	2,7	1,2
Indvandrere fra vestlige lande	512	3,3	1,2
Efterkommere fra vestlige lande	73	4,4	1,3
Indvandrere fra ikke-vestlige lande	2.106	6,0	1,2
Efterkommere fra ikke-vestlige lande	373	7,1	1,3

Kilde: Jobindsats.dk

Sanktioner og alder

Tabel 4 viser fordelingen af sanktioner fordelt på alder. Som det fremgår, er der en tydelig sammenhæng mellem alder og sanktioner. De røde farver viser de grupper hvor der er mange sanktioner, og de grønne hvor der er få sanktioner. Det er de yngste, der sanktioneres mest, og andelen er jævnt aftagende, når alderen stiger.

Tabel 4: Andel sanktonerede ledige fordelt på a-kasser og på alder

	4kv11-3kv12										
	Antal	Andel sanktonerede ledige, pct.									
	Alder i alt	Alder i alt	20-24 år	25-29 år	30-34 år	35-39 år	40-44 år	45-49 år	50-54 år	55-59 år	60-64 år
A-kasse i alt	12.367	3,1	5,8	4,0	3,1	3,0	2,6	2,3	1,9	1,4	1,4
A-kasse-Journalistik, Komm & Sprog	39	0,9	.	0,9	0,7	1,0	1,1	0,2	0,8	0,5	2,2
ASE	1.050	6,1	14,2	8,3	5,8	6,5	5,1	5,3	4,9	3,3	3,4
Akademikernes	244	1,2	1,3	1,0	1,1	1,1	1,5	0,8	1,1	1,9	0,6
BUPL, A-kasse	101	1,3	1,0	1,4	0,8	1,1	1,9	1,6	1,3	0,7	2,0
Business Danmarks A-Kasse	23	0,8	2,5	0,9	1,4	1,1	1,0	0,9	0,8	.	0,4
Byggefagenes A-Kasse	294	3,9	6,7	5,2	2,8	2,5	3,4	1,8	2,3	0,9	1,7
CA, A-kasse	121	1,8	4,1	1,5	1,5	1,7	1,0	1,7	1,7	1,6	3,2
Dana, A-Kasse For Selvstændige	155	3,9	17,9	9,6	4,8	5,0	3,3	2,2	2,8	1,5	1,9
Danske Sundhedsorganisationers A-kasse	171	2,5	1,9	2,6	2,6	2,4	1,9	2,6	2,2	2,8	1,9
Det Faglige Hus - A-kasse	1.195	6,4	11,9	8,0	6,7	6,6	4,8	4,0	4,9	3,2	2,6
EI-Fagets A-Kasse	112	2,6	3,9	3,2	2,2	2,3	2,3	1,4	1,1	1,4	.
FOA - Fag og Arbejdes A-kasse	794	3,1	4,1	4,7	3,2	3,2	2,8	2,2	1,8	1,7	1,9
FTF- A-kasse	306	1,9	3,5	2,3	2,1	1,5	1,9	1,1	1,8	0,9	0,5
Faglig Fælles (3F) A-kasse	1.976	2,1	5,0	4,0	2,5	1,9	1,6	1,4	1,1	0,8	0,6
Frie Funktionærers A-kasse	102	2,2	7,5	2,9	2,1	2,1	2,0	1,1	1,1	0,8	1,5
Funktionærernes og Servicefagenes A-kasse	82	2,4	2,6	2,2	1,6	4,7	1,9	2,4	1,4	1,7	1,8
Fødevareforbundet NNFs A-kasse	135	2,5	6,9	4,8	1,9	1,5	1,6	1,6	1,1	0,8	.
HK /Danmarks A-kasse	1.322	3,2	5,3	4,3	3,2	2,7	2,2	2,7	1,9	1,3	1,8
Kristelig A-Kasse	2.667	5,8	9,7	8,7	6,0	5,0	4,9	4,5	3,4	2,8	3,3
Ledernes A-kasse	103	1,2	1,5	3,9	2,2	1,4	1,6	1,1	0,6	0,7	0,6
Lærernes A-kasse	194	2,2	0,9	1,8	2,3	2,7	2,0	2,3	2,0	2,9	1,4
Magistrenes A-Kasse	77	0,8	.	0,8	0,5	1,0	0,4	1,5	0,4	0,6	0,8
Metalarbejdernes A-Kasse	601	3,4	6,9	5,4	3,2	3,3	1,8	1,5	1,9	0,8	0,4
Min A-kasse	355	6,7	9,9	11,0	8,8	6,3	7,2	4,8	3,6	3,8	3,0
Socialpædagogernes A-Kasse	80	1,4	1,5	1,0	1,4	1,4	1,4	2,0	1,3	1,2	0,6
Teknikernes A-Kasse	68	1,2	1,5	2,1	1,5	1,5	0,3	0,6	0,2	0,4	0,5

Kilde: Jobindsats.dk

Arbejdsmarkedsstyrelsens tilsyn med a-kasserne

Arbejdsmarkedsstyrelsen, der nu hedder Styrelsen for Fastholdelse og Rekruttering og Arbejdsmarked (STAR), førte tilsyn med a-kasserne og kommunerne. Den seneste afrapportering var for 1. halvår af 2012. Der gennemgik styrelsen i alt 1.100 sager fordelt på samtlige a-kasser vedrørende rådighedssamtaler (ikke UPH'er) for 2011. Styrelsen konkluderede at ca. 2 pct. af sagerne er blevet omgjort, og at administrationen generelt er tilfredsstillende.

Styrelsen påpegede dog visse mangler:

"De fejl som er konstateret, skyldes at styrelsen i flere tilfælde ikke har været enig i a-kassernes vurderinger om, at de ledige har været tilstrækkeligt aktivt jobsøgende. Styrelsen har imidlertid ikke kunnet omgøre rådighedsvurderingerne, fordi a-kassernes vejledning af de ledige ikke har været tilstrækkelig. Ifølge Ankestyrelsens praksis lægges der i sådanne situationer afgørende vægt på, hvilken vejledning den ledige har modtaget fra a-kassen om at være aktivt jobsøgende.

Konsekvensen af denne mangelfulde vejledning har været, at styrelsen i ca. 28 pct. af de undersøgte sager fra 2011 har ment, at den plan for jobsøgning, som den ledige og a-kassen har udarbejdet i fællesskab, skulle tilsidesættes. Der er tale om en stigning i forhold til niveauet for tilsidesættelser i den foregående undersøgelse. I undersøgelsen vedrørende vurderinger fra 2010 blev 20 procent af de undersøgte planer tilsidesat."

(Arbejdsmarkedsstyrelsen 2012).

Det skal nævnes, at når a-kasserne udbetaler dagpenge uberettiget, så skal pengene tilbagebetales af a-kassen og bogføres a-kassens eget regnskab. Det vil sige, at udgiften falder tilbage på medlemmerne gennem administrationsbidraget. Dette giver a-kasserne et meget stærkt økonomisk incitament til at rådighedsvurdere korrekt.

Afsnit 3: Kommunernes brug af sanktioner

Kommunerne har mulighed for at sanktionere ledige kontanthjælpsmodtagere, hvis de ikke står til rådighed. F.eks. hvis en ledig kontanthjælpsmodtager:

- afslår et arbejde, som personen er henvist til,
- udebliver fra en jobsamtale eller en cv-samtale i jobcenteret eller hos anden aktør eller fra en rådighedsvurdering i jobcenteret,
- udebliver fra en opfølgningssamtale i kommunen,
- undlader at give meddelelse til jobcenteret eller arbejdsgiveren om sygdom i tilfælde, hvor den ledige er givet et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, et tilbud i medfør af integrationsprogrammet efter integrationsloven eller skal møde til jobsamtale hos en arbejdsgiver,
- undlader at give meddelelse om sygdom til kommunen i tilfælde, hvor den ledige er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning, eller
- afviser eller udebliver fra deltagelse i foranstaltninger som led i sygeopfølgning.

(Bekendtgørelse om lov om aktiv socialpolitik, LBK nr. 190 af 24/02/2012 Gældende)

Man har ikke pligt til at møde op til en samtale eller tage imod et tilbud, hvis man har en såkaldt ”rimelig grund”.

I perioden 4. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012 blev 28,8 pct. af de jobklare kontanthjælpsmodtagere sanktioneret, hvilket fremgår af Tabel 5.

I 90 pct. af tilfældene skyldes sanktionen, at folk er udeblevet fra tilbud.

Tabel 5: Rådighedssanktioner 4. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012 for kontanthjælpsmodtagere matchgruppe 1

Sanktioner i alt	Antal sanktioner fordelt på type				Andel sanktionerede ledige, pct.	Gennemsnitligt antal sanktioner pr. sanktioneret ledig
	Ophør af ydelse (c)	Periode-sanktion (a)	Tilbagebetalings-sanktion (d)	Punkt-sanktion (b)		
77.880	4.384	70.531	.	2.963	28,8	2,77
Andel						
100%	6%	91%		4%		

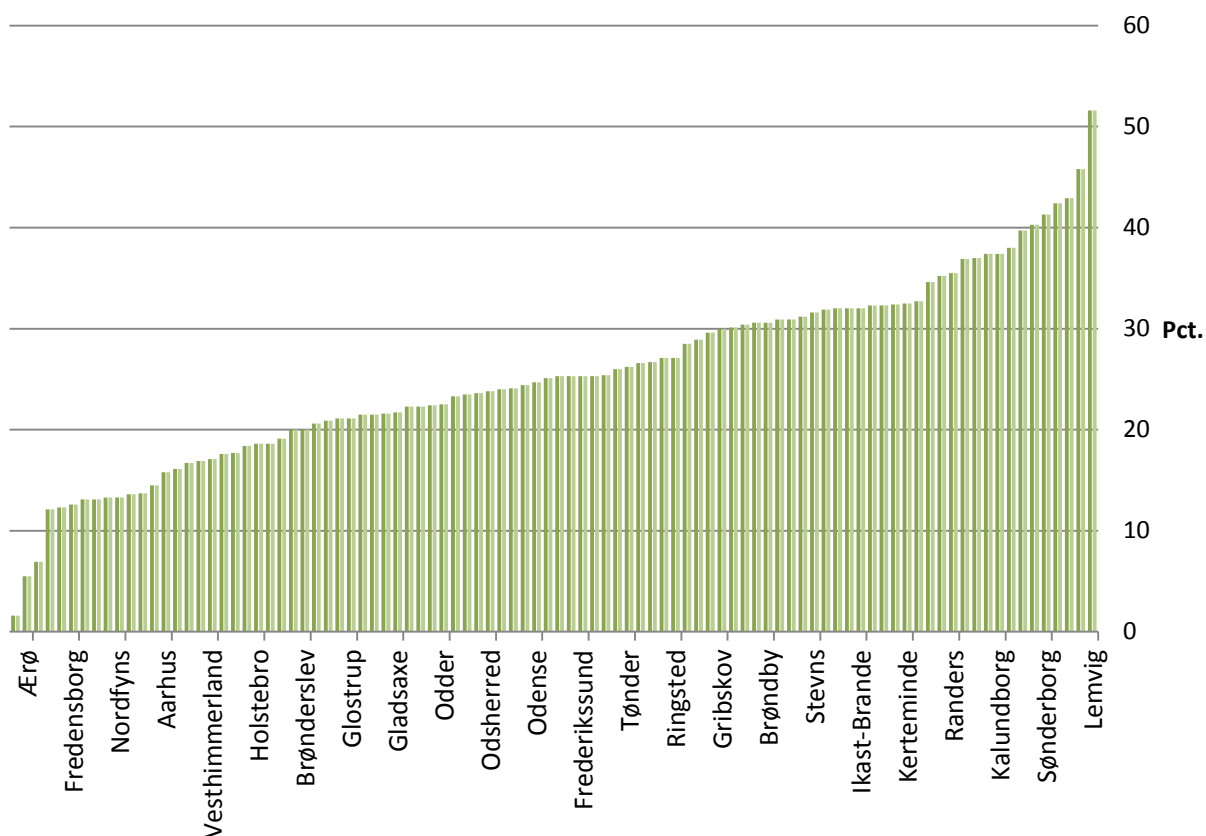
Kilde: Jobindsats.dk

Kontanthjælpsmodtagere kan sanktioneres på følgende måder:

- Periodesanktion (sanktioner der trækkes i hjælpen for det antal dage, hvor den ledige eksempelvis er udeblevet fra et tilbud, § 36, 37 og 38)
- Punktsanktion (sanktioner der trækkes som et beløb i hjælpen for eksempelvis at have ophørt sit arbejde, § 39).
- Ophør af ydelse (hjælpen ophører, hvis eksempelvis vedkommende afviser et tilbud, § 41).
- Tilbagebetalingssanktion (hjælpen kan skulle tilbagebetales, hvis vedkommende to eller flere gange indenfor 12 måneder eksempelvis ophører sit arbejde, § 93 a).

Der er meget stor forskel på, hvor stor en andel af de jobklare kontanthjælpsmodtagere, der bliver sanktioneret. I Figur 7 ses forskellen på, hvor stor en andel af de jobklare kontanthjælpsmodtagere, der sanktioneres i de 94 jobcentre. Det er ikke alle jobcentre, der kan aflæses af x-aksen. Men figuren har her også kun til formål at illustrere forskellene.

Figur 7: Andel jobklare kontanthjælpsmodtagere der sanktioneres i de 94 jobcentre i perioden 4. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012

Kilde: Jobindsats.dk

I Tabel 6 ses de 10 kommuner, der sanktioneres mindst, og de 10 kommuner der sanktioneres mest. Spændet går fra 1,6 pct. til 51,6 pct.

Tabel 6: Rådighedssanktioner 4. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012 for kontanthjælpsmodtagere matchgruppe 1 for de 10 kommuner der sanktionere henholdsvis mest og mindst

Kommune	Antal	Andel der sanktioneres	
Samsø	*	1,6	Sanktioneres mindst
Ærø	3	5,5	
Herning	104	6,9	
Silkeborg	325	12,1	
Syddjurs	100	12,3	
Fredensborg	96	12,6	
Frederikshavn/Læsø	242	13,1	
Høje-Tåstrup	275	13,1	
Nordfyns	119	13,3	
Struer	97	13,3	
Kalundborg	1.131	37,4	Sanktioneres mest
Lolland	1.618	37,4	
Favrskov	607	38	
Næstved	1.481	39,7	
Holbæk	1.296	40,3	
Sønderborg	1.917	41,3	
Morsø	427	42,4	
Varde	1.033	42,9	
Skive	1.360	45,8	
Lemvig	406	51,6	

Kilde: Jobindsats.dk

*Tal under 3 oplyses ikke

At der er så markante forskelle på kommunerne, kan skyldes, at den geografiske placering eller lokalbefolkningens sammensætning gør, at der sanktioneres mere eller mindre.

Det kan de følgende tabeller være med til at belyse. Her sammenholdes Skive kommune, der er en af de kommuner der sanktioneres mest (45,8 pct.) med nabokommunerne, og med kommuner der har samme rammevilkår (Tabel 7 og 8).

På samme måde sammenlignes Herning kommune med nabokommuner og kommuner med samme rammevilkår (Tabel 9 og 10). Herning er blandt de kommuner, der sanktioneres mindst (6,9 pct.).

Tabel 7: Rådighedssanktioner for jobklare kontanthjælpsmodtagere i Skive sammenholdt med nabokommuner

4. kvartal 2011 - 3. kvartal 2012	Antal sanktioner i alt	Andel sanktionerede ledige, pct.
Skive	1.360	45,8
Holstebro	218	18,6
Morsø	427	42,4
Vesthimmerland	368	17,1
Viborg	475	20,0

Kilde: Jobindsats.dk

Tabel 8: Rådighedssanktioner for jobklare kontanthjælpsmodtagere i Skive sammenholdt med kommuner med samme rammevilkår

4. kvartal 2011 - 3. kvartal 2012	Antal sanktioner i alt	Andel sanktionerede ledige, pct.
Skive	1.360	45,8
Hjørring	892	30,9
Ikast-Brande	749	32,0
Mariagerfjord	251	24,0
Odsherred	883	23,8
Rebild	110	16,7
Silkeborg	325	12,1
Struer	97	13,3
Syddjurs	100	12,3
Sønderborg	1.917	41,3

Kilde: Jobindsats.dk

Tabel 9: Rådighedssanktioner for jobklare kontanthjælpsmodtagere i Herning sammenholdt med nabokommuner

4. kvartal 2011 - 3. kvartal 2012	Antal sanktioner i alt	Andel sanktionerede ledige, pct.
Herning	104	6,9
Billund	284	32,7
Holstebro	218	18,6
Ikast-Brande	749	32,0
Ringkøbing-Skjern	438	22,4
Viborg	475	20,0

Kilde: Jobindsats.dk

Tabel 10: Rådighedssanktioner for jobklare kontanthjælpsmodtagere i Herning sammenholdt med kommuner med samme rammevilkår

4. kvartal 2011 - 3. kvartal 2012	Antal sanktioner i alt	Andel sanktionerede ledige, pct.
Herning	104	6,9
Ballerup	697	25,3
Fredensborg	96	12,6
Frederikssund	424	25,3
Furesø	542	31,9
Gladsaxe	1.233	21,7
Glostrup	356	21,1
Greve	116	13,7
Hillerød	273	14,5
Holbæk	1.296	40,3
Holstebro	218	18,6
Kolding	1.167	30,1
Roskilde	895	27,1
Sorø	296	22,3
Viborg	475	20,0

Kilde: Jobindsats.dk

Skive Kommune sanktionerer betydeligt oftere end de fire nabokommuner. Mens Skive kommune har sanktioneret 45,8 pct. af de jobklare kontanthjælpsmodtagere i den valgte periode, er andelen i nabokommunen Vesthimmerland nede på 17,1 pct.

Omvendt sanktionerede Herning kun 6,9 pct. af de jobklare kontanthjælpsmodtagere i samme periode, mens nabokommunen Billund sanktionerede 32,7 pct. af de ledige.

Selv om kommunerne ligger geografisk op af hinanden, er det ikke ensbetydende med, at befolknings sammensætningen ligner hinanden.

Sammenlignes kommunerne med kommuner med samme rammevilkår, er der også stor forskel. F.eks. ligger Skive 33,7 procentpoint højere end Silkeborg kommune, der har samme rammevilkår.

Og Herning ligger fx 33,4 procentpoint lavere end Holbæk kommune, der har samme rammevilkår som Herning.

I Jobindsats er det muligt at sammenligne kommuner, med kommuner der har samme rammevilkår. Samme rammevilkår betyder bl.a., at der er taget højde for:

- Sæsonudsving i ledigheden
- Jobåbninger i lokalområdet
- Andel indvandrere
- Andel kort uddannede
- Andel boligejere
- Antal hospitalsindlæggelser
- Enlige forsørgere etc.

Oprindelse blandt kontanthjælpsmodtagere

I jobcentrene sanktioneres indvandrere fra vestlige lande og ledige med dansk oprindelse, mindre end de øvrige grupper. Det fremgår af Tabel 11.

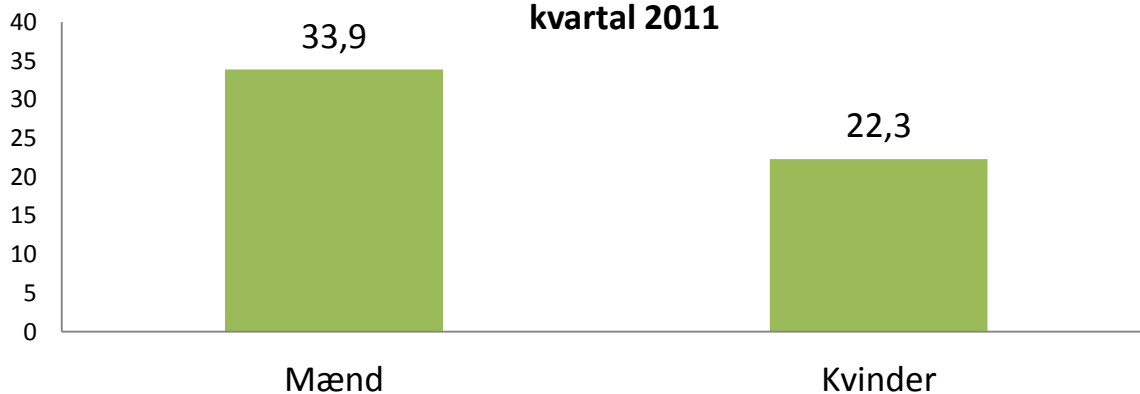
Tabel 11: Rådighedssanktioner for jobklare kontanthjælpsmodtagere fordelt på oprindelsesland

	4kv11-3kv12	
	Antal sanktioner i alt	Andel sanktionerede ledige, pct.
Herkomst i alt	77.880	28,8
Personer med dansk oprindelse	60.169	28,5
Indvandrere fra vestlige lande	2.557	23,9
Efterkommere fra vestlige lande	397	30,9
Indvandrere fra ikke-vestlige lande	10.601	29,1
Efterkommere fra ikke-vestlige lande	4.156	38,0

Kilde: Jobindsats.dk

Der er væsentligt flere ledige mænd end kvinder, der sanktioneres i kommunerne. Det ses i Figur 8.

Figur 8: Andel rådighedssanktioner for jobklare kontanthjælpsmodtagere i perioden 4. kvartal 2011 til 3. kvartal 2011

Kilde: Jobindsats.dk

Arbejdsmarkedsstyrelsens tilsyn med kommunerne

Den tidligere Arbejdsmarkedsstyrelse der førte tilsyn med a-kasserne og kommunerne udgav deres seneste afrapportering for 1. halvår af 2012. Arbejdsmarkedsstyrelsen havde i rapporten gennemgået sager i 30 kommuner. Om udvælgelsen skrev de:

"I 2011 satte tilsynet ligesom i 2010 fokus på kommuner med høje fejlprocenter og kommuner med en afvigende sanktionspraksis. Ved udvælgelsen af tilsynskommuner lagde styrelsen desuden vægt på, om der havde været kritiske bemærkninger i de kommunale revisionsberetninger, som det ville være hensigtsmæssigt at følge op på gennem rådighedstilsynet. For at målrette tilsynsvirksomheden yderligere mod "problemkommuner" iværksatte styrelsen i 2011 tilsyn med færre kommuner end i de foregående år, men udtog til gengæld flere sager fra hver enkelt kommune. Der blev i alt udvalgt sager fra 33 kommuner, hvoraf 10 kommuner fik besøg af rådighedstilsynet og resten indsendte sagerne til behandling i styrelsen. 30 tilsyn er endeligt afsluttede". (Arbejdsmarkedsstyrelsen 2012).

I de udvalgte kommuner fandt styrelsen en gennemsnitlig fejlprocent på 20 pct. Derudover fremgår det af rapporten, at fejlprocenten varierer betydeligt i de udvalgte kommuner. Fra 2 pct. i Herning (ud af 49 sager) til 71 pct. i Herlev (ud af 17 sager).

Ankestyrelsen praksisundersøgelse om kontanthjælp og sanktioner

Ankestyrelsen har gennemført en undersøgelse af kommunernes praksis, når der træffes afgørelser om sanktioner. De sager, der blev gennemgået, har ikke tidligere været behandlet af Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen gennemgik 157 afgørelser. 52 pct. af dem ville ifølge Ankestyrelsen have været ændret eller hjemvist til fornyet behandling, hvis de var blevet forelagt styrelsen som klagesager. I 38 pct. af sagerne finder styrelsen, at kommunerne har givet en utilstrækkelig eller manglende vejledning til kontanthjælpsmodtageren, om konsekvenser ved udeblivelse fra samler m.m. (Ankestyrelsen 2011).

Beskæftigelsesankenævn i Statsforvaltningen Midtjylland

Det daværende Beskæftigelsesankenævn i Statsforvaltningen Midtjylland gennemførte i 2012 en undersøgelse af kommunernes praksis, når de træffer afgørelser om ophør af kontanthjælp. Undersøgelsen omfattede 80 sager fra 6 forskellige kommuner.

Nævnet vurderede, at 4 af de 80 undersøgte sager var i overensstemmelse med lovgivningen og praksis. Det vil sige, at 76 sager, svarende til 95 %, var blevet ophævet, hvis de havde været indbragt for nævnet (Statsforvaltningen Midtjylland 2012).

Afsnit 4: Procedurer mellem a-kasser og jobcentre

Kommunernes arbejdsgang ved sanktioner

I forbindelse med kommunalreformen i 2007, blev det fastsat, at ydelseskontoret og jobcenteret skal være fysisk adskilte i kommunen. Det betyder ikke, at kommunernes organisering er ens, når der skal tildeles sanktioner.

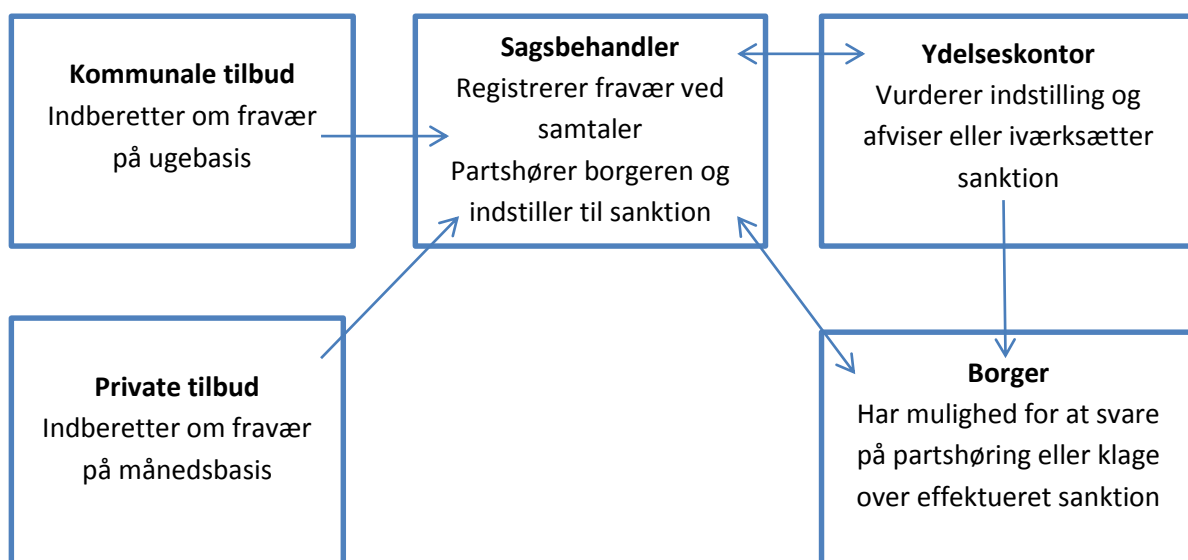
Det kan være jobcenteret eller det aktive tilbud, som den ledige evt. deltager i, der rapporterer til ydelseskontoret, hvis de ikke finder, at den ledige står til rådighed. Herefter partshører ydelseskontoret borgeren. Der er dog et vis frirum i forhold til partshøringen. Og derfor kan det også være sagsbehandleren, der foretager en partshøring.

Nogle jobcentre har oprettet administrative sanktionsenheder. Hvis en borger udebliver fra et tilbud eller fra en samtale i jobcenteret indberettes dette til sanktionsenheden. Sanktionsenheden partshører evt. borgeren og indstiller til sanktioner til ydelseskontoret.

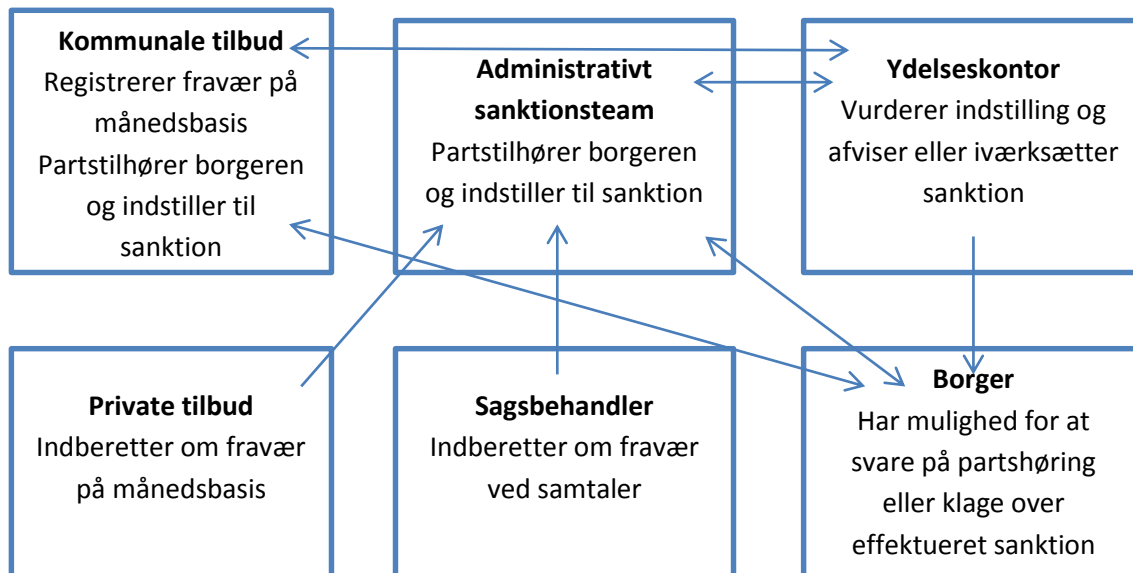
I et speciale fra Roskilde Universitet undersøger forfatteren seks kommuners praksis i forhold til sanktioner. I de seks kommuner identificerer hun hele fem forskellige organiseringer af sanktioner (Lundfos Thuesen 2013).

De fem organisationsformer er angivet herunder, og det fremgår at der er stor variation i deres organisationsformer.

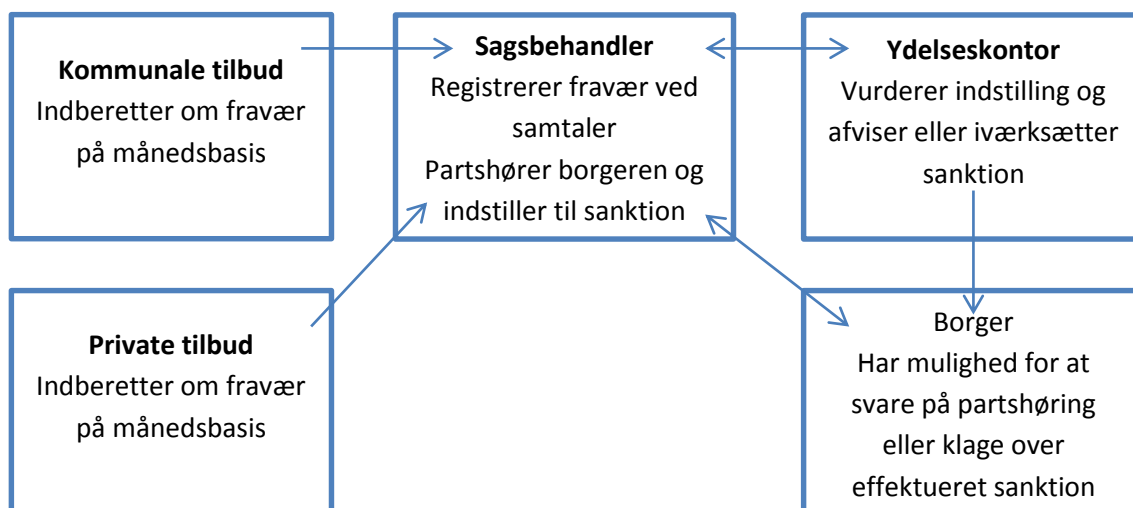
Figur A: Organisering af tildeling af sanktioner i jobcenter 1 og jobcenter 6

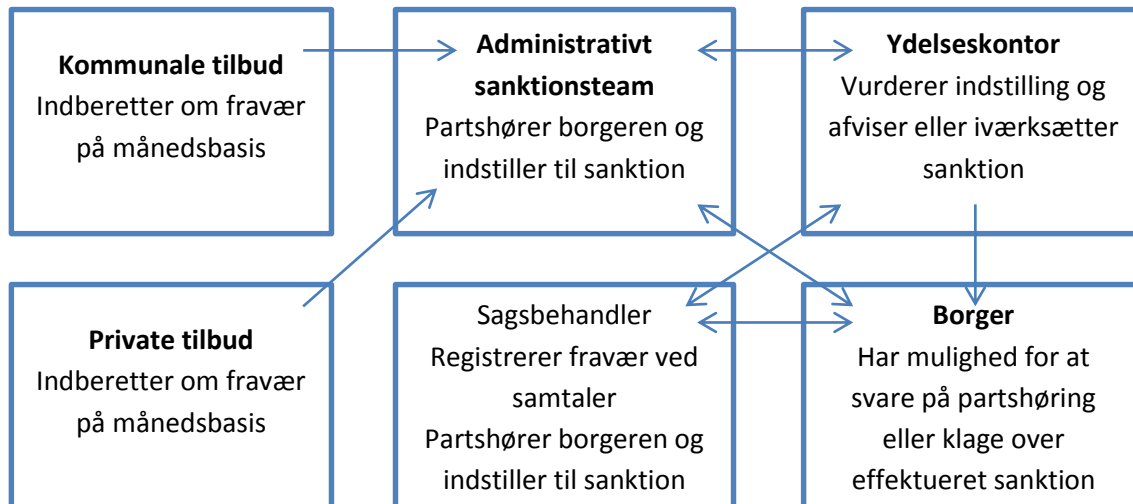
Figur B: Organisering af tildeling af sanktioner i jobcenter 2

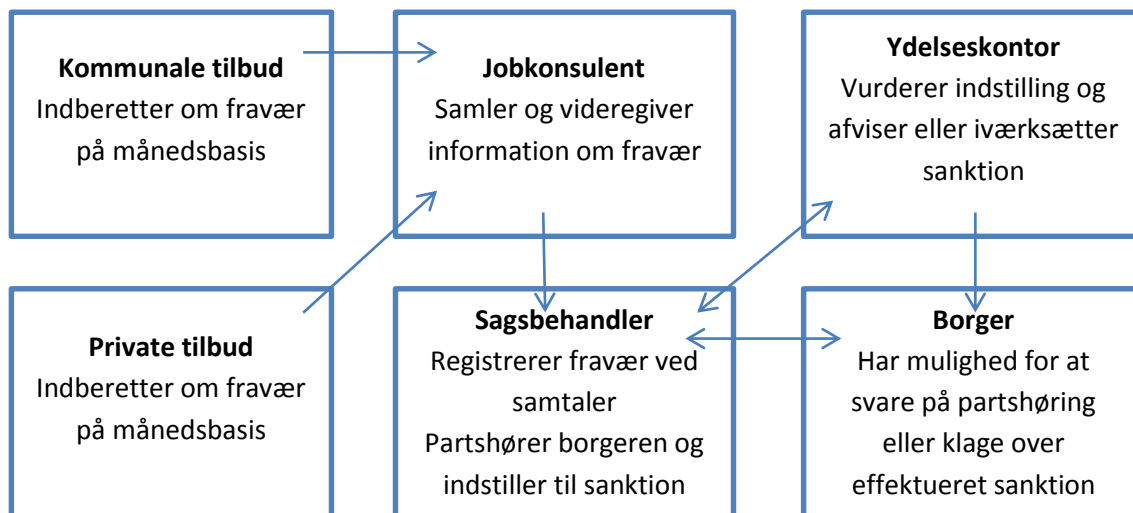
Figur C: Organisering af tildeling af sanktioner i jobcenter 3

Figur D: Organisering af tildeling af sanktioner i jobcenter 4

Figur E: Organisering af tildeling af sanktioner i jobcenter 5

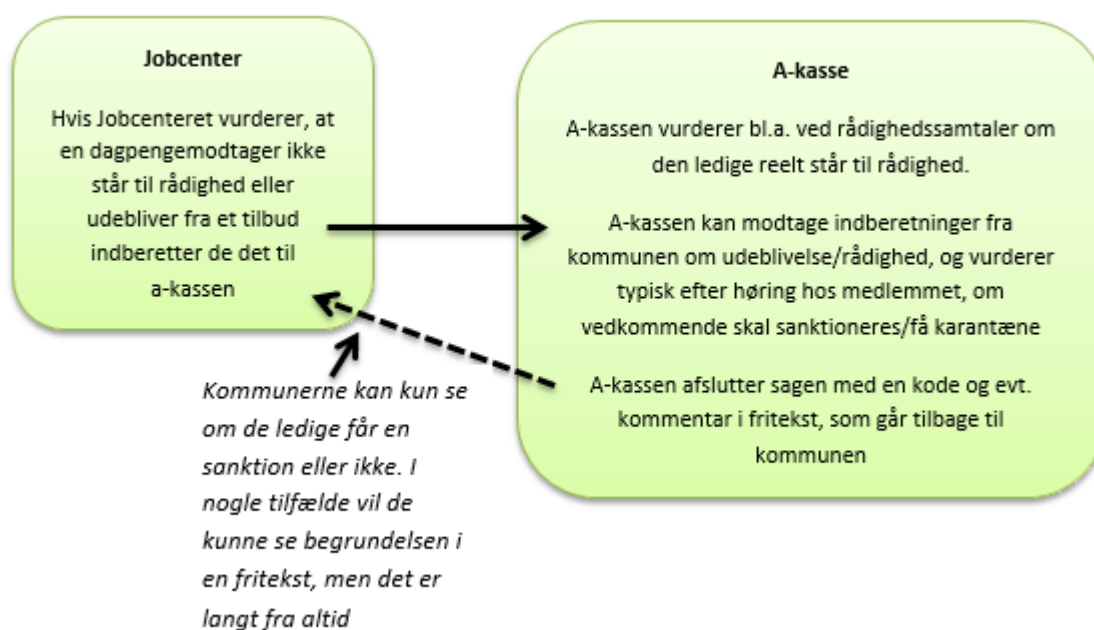
Kilde: Sille Lundfos Thuesen 2013

A-kassernes arbejdsgang ved sanktioner

Hvis en dagpengemodtager modtager en sanktion, kan den komme fra to steder, som angivet i Figur F.

Når en kommune indberetter til en a-kasse, at de tvivler på, at et medlem står til rådighed eller er udeblevet, foretager a-kassen en endelig vurdering. Den vurdering får kommunerne sjældent kendskab til af it-tekniske årsager. Dette kan være medvirkende til, at kommunerne får den opfattelse, at a-kasserne ikke reagerer på kommunens indberetninger.

Figur F: Organisering af tildeling af sanktion

Udfordringer med kommunikation mellem jobcentre og a-kasser

Kommunernes Landsforening har via et konsulentfirma fået foretaget en analyse af den digitale kommunikation mellem jobcentre og a-kasser (Devoteam 2012).

Af analysen fremgår det bl.a., at:

”UPH-systemet er et kodesystem, som kun i meget begrænset omfang tillader jobcenter eller a-kasse at uddybe eller dokumentere handlinger/beslutninger. Dette er særligt en frustration for jobcentrene, som ofte føler, at a-kassen træffer afgørelse på et begrænset grundlag – med enten en lille eller ingen fritekstbeskrivelse fra jobcentret.”

(Devoteam 2012 s. 28).

”(..) Mens a-kasserne oplever, at UPH-systemet er blevet for omfattende at administrere (et ”kodecirкус”), oplevet jobcentrene på den anden side, at systemet er for rigtigt og ikke understøtter det informations- og kommunikationsbehov, som der er mellem jobcenter og a-kasser.

(Devoteam 2012 s- 26).

Derudover viser analysen, at jobcentrene oplever lange ventetider i forhold til deres indberetninger. Det skyldes ofte den proces, at a-kasserne skal partshøre medlemmerne. Det foregår pr. brev og kan derfor tage tid. Her anbefales det i rapporten:

”... jobcentre og a-kasser er underlagt forskellige regler, og det sandsynligvis kun er muligt at optimere svartiden i meget begrænset omfang. Til gengæld vil det sandsynligvis mindske frustrationen hos jobcentrets medarbejdere, hvis de kendte til de regler og tidsfrister, som a-kasserne arbejder under”.

(Devoteam 2012 s. 27).

Derudover finder Jobcentrene det frustrerende, at de ofte kun får tre svarkoder retur: Enten at den ledige står til rådighed (1), ikke står til rådighed (2) eller at rådighedsvurderingen er irrelevant (3). Det skyldes ofte, at kommunerne ikke abonnerer på de data eller vælger, at medarbejderne ikke kan se disse data.

I forhold til dette foreslår Devoteam, at jobcentrene skal understøtte en Advis-funktion eller lignende, så de enkelte sagsbehandlere kan få tilbagemeldinger på de cpr-numre de sender UPH'er på (Devoteam 2012 s. 57).

Arbejdes der med udfordringerne?

På baggrund af de løsningsforslag, der fremhæves i rapporten Afbureaukratisering af rådigheds- og sanktionsregler (Slotsholm A/S 2011) samt i Devoteams rapport ”Digital kommunikation mellem jobcenter og a-kasse”, er der nedstat en arbejdsgruppe. Den har til formål at afdække, om forslagene i rapporterne kan imødekommes. Det er STAR, der er projektledende på opgaven.

Hvor mange UPH'er fører til sanktioner?

Jobcentrene udtrykker som tidligere nævnt frustration over, at a-kasserne ikke gør noget ved de indberetninger som Jobcentrene sender til a-kasserne.

Når en a-kasse får en indberetning fra et jobcenter, har den tre overordnede afgørelsesmuligheder. 1) Den kan vurderes som at være til rådighed, 2) den kan vurderes som ikke værende til rådighed og 3) det kan vurderes, at en rådighedsvurdering er irrelevant.

Står man efter a-kassens vurdering til rådighed, er det ikke ensbetydende med, at man ikke modtager en sanktion. Hvis man ved en fejl er udeblevet på dagen for en samtale og straks dagen efter tager kontakt til rette vedkommende, betragtes man at stå til rådighed, men man modtager ingen ydelse på udeblivelsesdagen.

AK-Samvirke har i samarbejde med en række a-kasser set på de UPH'er, som de har fået i 2012.

I Tabel A ses fordelingen af de afgørelser, som afstedkom i 2012 på baggrund af UPH'er.

Tabel 12: Rådighedsafgørelser i 2012

	Ja til rådighed	Nej til rådighed	Irrelevant	I alt afgørelser
HK	44%	19%	37%	2.784
Frie Funktionærer	31%	18%	52%	314
FOA	25%	15%	60%	1.864
SL	16%	6%	77%	292
Akademikernes	39%	14%	47%	795
Krifa	46%	16%	39%	4.218
DSA	26%	20%	54%	440
Metal	29%	10%	64%	720
BUPL	17%	3%	80%	423
3F	28%	14%	59%	5.768

Som det ses, er det kun mellem 6 pct. til 20 pct. der blev betragtet som værende ikke til rådighed i perioden ud af samtlige indberetninger.

Der er på den anden side en overvægt af irrelevante hændelser, hvilket uddybes senere i dette afsnit.

Det har været muligt for STAR at fordele afgørelser på "ja", "nej" og "irrelevant" for alle a-kasser i 2. til 3. kvartal 2012. Det har dog ikke været muligt at få afgørelserne opdelt på specifikke svarkoder. Men den overordnede fordeling fremgår af Tabel 13. Her ses det også, at den mindste gruppe er "Nej til rådighed" efterfulgt af "Ja til rådighed". Ca. halvdelen af svarkoderne er inden for "rådighed irrelevant". Fordelingen ligner altså den, som de 10 a-kasser også har i Tabel 12.

Tabel 13: Indberetninger og afgørelser 2. - 3. kvartal 2012

	I alt	Tilbage	Positiv	Negativ	Irrelevant
F22: Medlemmet er ikke mødt hos arbejdsgiveren	21	16	3	1	12
F23: Medlemmet har ikke telefonisk eller skriftligt kontaktet arbejdsgiveren	6	5	1	1	3
F24: Medlemmet har over for arbejdsgiveren afvist et tilbud om ansættelse	21	16	9	1	6
F25: Medlemmet har overfor AF afvist et tilbud om ansættelse					
R01: Medlemmet har overfor AF afslået et konkret tilbud om uddannelse	16	13	5	1	7
R09: Medlemmet er udeblevet fra informationsmøde om målrettet servicetilbud	827	688	137	157	394
R12: AF har konstateret at medlemmet ikke vil medvirke til at få udarbejde en HP	71	50	20	5	25
R14: AF har konstateret at medlemmet ikke har overholdt den aftalte HP	4.259	3.707	1.791	183	1.733
R43: Medlemmet har ikke ønsket at deltage i en Visitationssamtale	6.950	5.772	1.236	1.349	3.187
R44: Medlemmet er udeblevet fra el. har afbrudt uddannelse tilbudt uden IHP	52	45	17	0	28
R46: Medlemmet har ikke overholdt aftale om uddannelse	46	44	12	10	22
R47: Medlemmet er udeblevet/afbrudt løntilskudsjob/virksomhedspraktik (udenJP)	6	6	1	0	5
R53: AF har konstateret at medlemmets CV er inaktivt	27	19	6	0	13
R54: AF har konstateret at medlemmet ikke vil medvirke til ændring af CV	48	35	15	0	20
R55: Tvivl om rådighed	1.128	912	545	76	291
Tilsammen	13.478	11.328	3.798	1.784	5.746
		Afgørelser - fordeling	34%	16%	51%

Kilde: STAR

Der er mange forskellige afgørelser, som en a-kasse kan træffe på baggrund af UPH'erne. Det vil være for uoverskueligt at gennemgå dem her. I stedet gennemgås her de tre mest dominerende afgørelser for de 10 a-kasser i Tabel 12.

Irrelevante hændelser:

- Rådighed irrelevant – Underretningen skyldes en fejl hos jobcenteret
- Rådighed irrelevant – medlemmet har overtaget andet varigt arbejde
- Rådighed irrelevant – medlemmet har ikke pligt til rådighed på grund af sygdom.

Det skal her uddybes, at hvis et jobcenter indsender en UPH og efterfølgende finder ud af, at den er irrelevant, så er det ikke muligt for jobcenteret at tilbagekalde den. A-kassen skal derfor træffe afgørelsen "irrelevant". Og en stor del af besvarelsenerne "fejl hos jobcenteret" træffes ved, at jobcenteret selv meddeler, at en UPH er irrelevant.

Det kan dog også være fordi jobcentrene ikke har kunne vise, at der i f.eks. en mødeindkaldelse har været tydelig mødepligt.

Ja til rådighed:

- Medlemmet er til rådighed efter udeblivelse for en jobsamtale eller aktivitet, som jobcenteret har indkaldt medlemmet til skriftligt eller personligt jf. RB § 11a stk. 1.
- Medlemmet er til rådighed – Afskedigelse eller ophør i tilbud kan ikke tilregnes medlemmet jvf. SLB § 9.
- Medlemmet er til rådighed – Ophør i tilbud i forbindelse med overtagelse af varigt ustøttet arbejde eller formidlet arbejde jf. SLB § 33 stk. 4 og § 24.

Ja til rådighed efter udeblivelse fra møde er typisk, når medlemmet har glemt mødet eller forvekslet dato eller klokkeslæt og har kontakt til jobcentret samme dag eller næste dag. Medlemmet mister dermed dagpenge på udeblivelsesdagen.

Ved svar om ja til rådighed og ophør kan ikke tilregnes medlem er årsagen ofte, at jobcenter eller anden aktør afbryder jobplanen, fordi medlem er sygemeldt og har været det i en periode.

Nej til rådighed:

- Medlemmet er udeblevet fra en samtale eller aktivitet, som JC eller anden aktør har indkaldt medlemmet til skriftligt eller personligt jf. RV § 11a, eller hvis det skyldes medlemmets forhold, at medlemmet ikke senest tre uger efter tilmeldingen som arbejdssøgende har et godkendt CV jvf. RB § 23 stk. 4 (medlemmet udelukkes fra retten til dagpenge, indtil medlemmet har genetableret kontakten/indtil der foreligger et godkendt CV).
- Medlemmet står ikke til rådighed "så længe" på grund af... (Andet tekst skal udfyldes) jvf. RB § 11.
- Medlemmet ikke til rådighed i en mellempriode jvf. RB §

Langt størstedelen af UPH'erne er irrelevante. Det kan være det, der er med til at skabe frustration i Jobcentrene, hvis de ikke ved hvorfor, de vurderes som værende irrelevante.

AK-Samvirke og a-kasserne har tidligere gjort opmærksom på, at koderne mellem a-kasser og jobcentre bør revideres. Sidst med udgivelsen af et katalog over afbureaukratiseringsforslag AK-Samvirke udgave i 2010.

I boksen herunder ses et af forslagene fra 2010.

<p>1.1 Underretningspligtige hændelser (UPH)</p>
<p>Regel: Jobcentrene skal i en lang række situationer sende en besked til a-kassen (UPH=elektronisk underretning), når der har været/ikke har været kontakt med medlemmet. Medarbejderen i jobcenteret skal ikke vurdere, om medlemmet har en "god grund" til sine handlinger/manglende handlinger.</p>
<p>Bøvl: Informationsudvekslingen er alt for bureaukratisk. Der udveksles ligegyldig information, der er meget tidsrøvende. Der bruges meget tid på grundløse sager og mulighederne for fejl er utallige, selv om det var det modsatte, der var intentionen.* Se vedlagte bilag 1 og 2. Derudover er det et meget dyrt system. Det skønnes at koste mindst 120 millioner kroner om året, hvilket på ingen måde står i et rimeligt forhold til det udbytte, informationsudvekslingen giver.</p>
<p>Forslag til løsning: Der indføres nogle simple principper, hvor automatik og bureaukrati begrænses og erstattes af sund fornuft og dialog mellem jobcenter og a-kasser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jobcentret/sagsbehandleren kan altid, hvis de er i tvivl om en ledig har evne og vilje til at arbejde (rådighed), give en begrundet indberetning til a-kassen. 2. Automatikken i det beskrevne "kodecirkus" afskaffes samtidig, så det er sagsbehandlerens sunde dømmekraft, der er afgørende. Nogle af de hændelsestyper, der i dag udløser en obligatorisk indberetning, kan der være fornuft i at opretholde og registrere hos sagsbehandleren, for at kunne underbygge begrundelsen for indberetningen. Det nye er, at fornuft og helhedsvurdering hos sagsbehandlerne får forrang for kodeautomatik. 3. A-kassen skal ud over tilbagemelding af afgørelse og begrundelse til "systemet" (af hensyn til tilsyn og statistik) også melde tilbage til jobcenteret. Hvis der er uklarhed eller uenighed, kan der tages en dialog om det.
<p>Konsekvenser: Jobcentre og a-kasser undgår at skulle behandle tusindvis af overflødige indberetninger. Den omsiggribende telefoniske kontakt mellem a-kasserne og jobcentrene for at få afklaret kodernes betydning, vil blive væsentligt reduceret og erstattet af konstruktiv dialog.</p>

Læs bilag eller rapporten her <http://www.ak-samvirke.dk/artikler/30-forslag-komme-boevlet-livs>

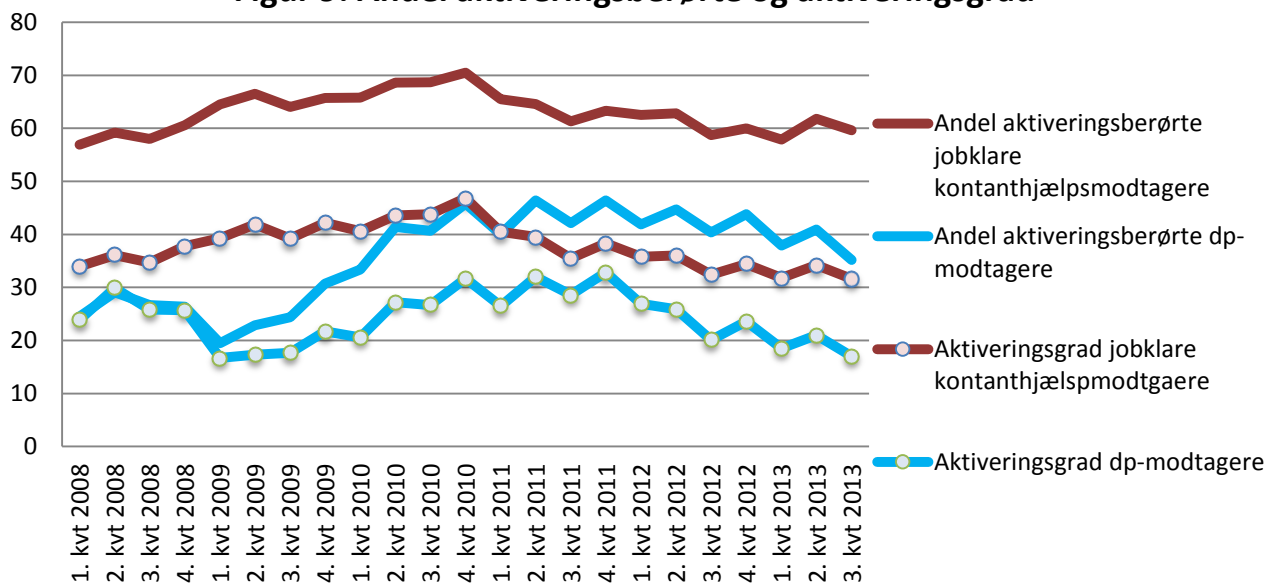
Tema 5: Andre forskelle på kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere

Som beskrevet i Tema 1 kan man ikke sammenligne brugen af sanktioner i a-kasserne og i kommunerne. I dette afsnit fokuseres der på andre forskelle, som er mellem dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere.

Kontanthjælpsmodtagere aktiveres mest

Figur 9 viser, hvor mange der deltager i aktivering. Det fremgår, at i de seneste år er en betydelig større andel af de jobklare kontanthjælpsmodtagere blevet aktiveret. Det samme gælder, når man ser på aktiveringsgraden. Dvs. hvor stor en del af tiden den ledige er aktiveret.

Figur 9: Andel aktiveringsberørte og aktiveringsgrad

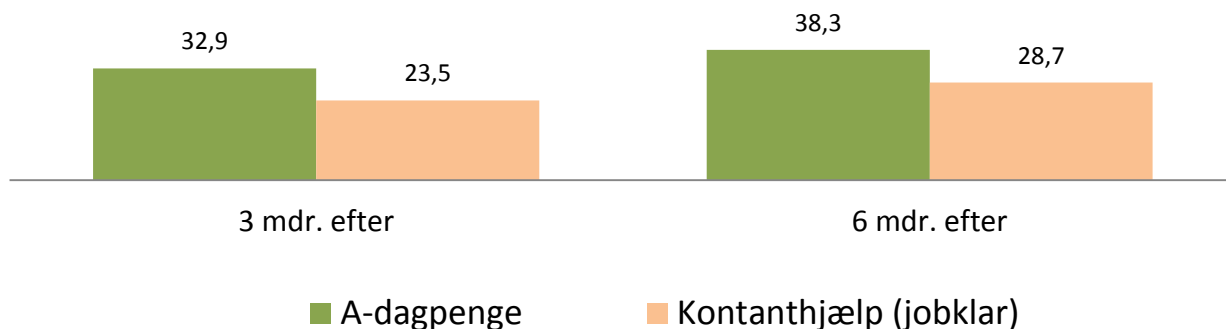

Kilde: Jobindsats.dk

Andel i beskæftigelse efter 3 og 6 måneders nyledighed

I Figur 10 fremgår det, hvor mange der kommer i beskæftigelse efter henholdsvis 3 og 6 måneder for de to grupper. Efter 6 måneder er 38 pct. af dagpengemodtagerne kommet i arbejde mod kun 28,7 pct. af kontanthjælpsmodtagerne.

Figur 10: Andel i beskæftigelse 3 og 6 måneder efter nyledighed 2012

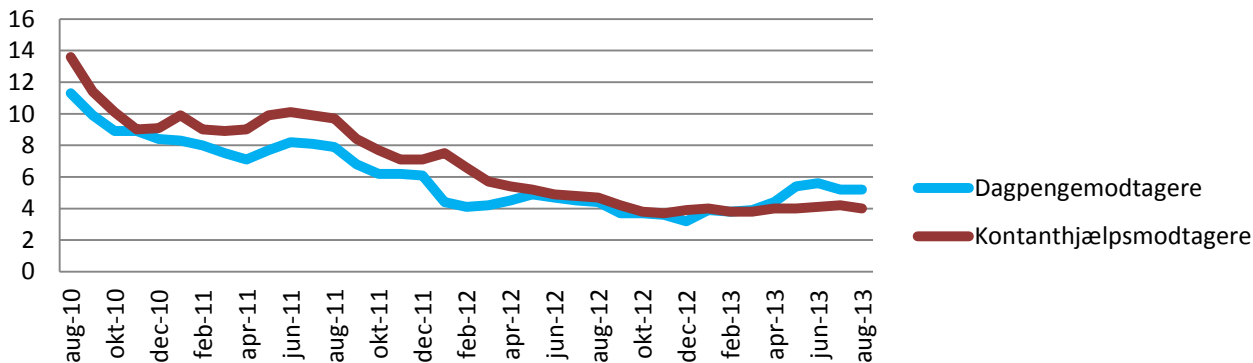

Kilde: Jobindsats.dk Note: Beskæftigelse defineres som personer, der ikke modtager nogen forsørgelse i 4 på hinanden følgende uger

Næsten altid aktive tilbud til tiden

Kommunerne er blevet bedre og er i dag gode til at give ledige aktive tilbud til tiden. De fleste kontanthjælpsmodtagere og de fleste dagpengemodtagere får deres aktive tilbud til tiden. Under 6 pct. fik ikke deres tilbud til tiden i august 2013.

**Figur 11: Manglende aktive tilbud
Andele der ikke får første aktive tilbud til tiden**

Kilde: Jobindsats.dk

Oprindelseslande

I Tabel 14 ses det, at der er væsentligt flere ledige med dansk oprindelse i a-kasserne, end blandt de ledige kontanthjælpsmodtagere.

Tabel 14: Ledige jobklare kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere fordelt på oprindelsesland

År 2012	Jobklare kontanthjælpsmodtagere	Dagpengemodtagere
Herkomst i alt	100%	100%
Personer med dansk oprindelse	77%	86%
Indvandrere fra vestlige lande	5%	4%
Efterkommere fra vestlige lande	1%	0%
Indvandrere fra ikke-vestlige lande	14%	9%
Efterkommere fra ikke-vestlige lande	4%	1%

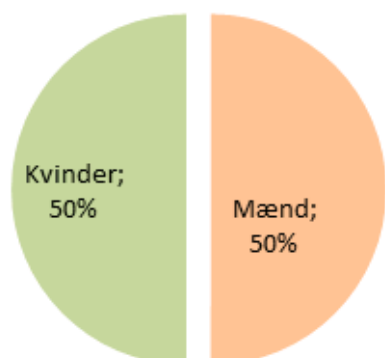
Kilde: Jobindsats.dk og egne udregninger

Kønsfordeling

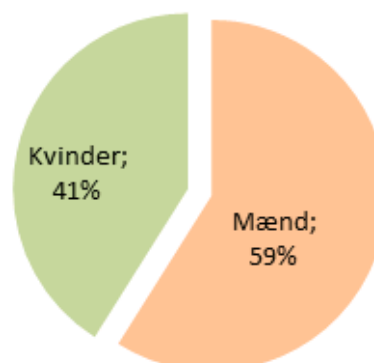
I Figur 12 ses kønsfordelingen for ledige jobklare kontanthjælpsmodtagere og for dagpengemodtagere.

Figur 12:

Kønsfordeling af ledige dagpengemodtagere i 2012

Kønsfordeling af ledige jobklare kontanthjælpsmodtagere i 2012

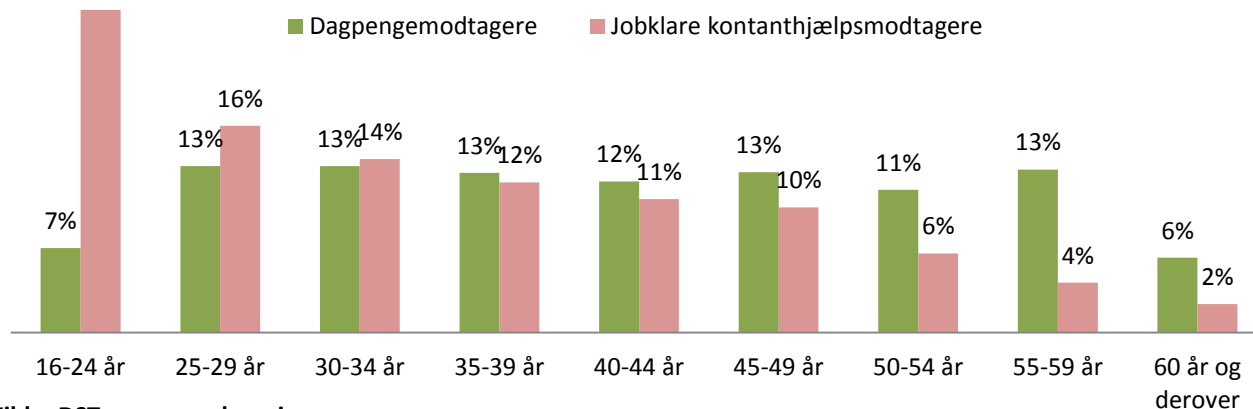
Kilde: DST og egne udregninger

Aldersforskel

I forhold til dagpengemodtagerne er de jobklare kontanthjælpsmodtagere væsentlig yngre. I 2012 var 25 pct. af de jobklare kontanthjælpsmodtagere er under 25 år. Andelen var 7 pct. blandt dagpengemodtagerne.

Lidt over halvdelen af de jobklare kontanthjælpsmodtagere var under 35 år. Blandt dagpengemodtagerne var andelen 33 pct.

Figur 13: Aldersfordeling for ledige dagpengemodtagere og ledige jobklare kontanthjælpsmodtagere 2012

Kilde: DST og egne udregninger

Afsnit 6: Hvad ved vi ellers om rådighed?

I Figur 14 ses en opgørelse, som Agenda udsendte i oktober 2013. Opgørelsen baseres på et datatræk i Danmarks Statistik.

Som vist i Afsnit 2 er der tale om to forskellige regelsæt når kommunerne og når a-kassernes sammenlignes.

Alligevel har DA valgt at sammenligne de to grupper, hvorfor sammenligningen kommenteres her.

Der går ikke i detaljen med metoden her, men den vurderes at være rimelig. Dog er der en vis usikkerhed, da en del af undersøgelsen baseres på interview.

Rådighed defineres her som at være aktivt jobsøgende. Definitionen er international og er altså ikke den samme, som de regler a-kasserne og jobcentrene bruger.

For at være aktivt jobsøgende skal man i Arbejdskraftundersøgelsen opfylde tre kriterier:

- 1) ønske et arbejde
- 2) været aktivt jobsøgende inden for de sidste fire uger og
- 3) kan påbegynde et job inden for 2 uger.

**Figur 14: Andel af ledige der reelt ikke står til rådighed
(3. kv. 2012-2. kv. 2013)**

Kilde: Agenda 3. oktober 2013

Hvem er det, der ikke står til rådighed?

Der kan være mange årsager til, at et ledigt medlem ikke står til rådighed. Den typiske antagelse har i mediebilledet været, at der er en del ledige, der ikke vil arbejde. Eller som det ofte udtrykkes: "mangler motivation for at tage et job."

Men der kan være mange andre årsager til, at nogle ledige ikke står til rådighed i statistikken. Dette har SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd undersøgt. I 2007 udgav SFI rapporten "Vil de gerne have et arbejde" (SFI 2007). I denne rapport har man undersøgt, hvorfor nogle ledige ikke umiddelbart ønsker et arbejde, eller står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Rapporten gennemgår de 1.877 interviews med personer, der var eller havde været ledige i 2006. Man undersøger både fuldtidsledige og deltidsledige. Undersøgelsen peger på, at ca. 20 pct. af de arbejdsmarkedsparete ledige (tilmeldt det daværende AF) ikke vil have et arbejde.

Ca. 80 pct. vil altså gerne have et arbejde og står til rådighed. Blandt de ca. 20 pct., der siger nej, er de typiske begrundelser:

- tilfredshed med nuværende arbejde (deltidsledige)
- ønsker at færdiggøre aktiveringsforløb
- har tilsagn om at påbegynde et arbejde senere
- har fået tilsagn om optagelse på uddannelse
- forventer genansættelse, men har ikke tilsagn
- sygdom/handicap.

Dermed ikke sagt, at der ikke kan være en udfordring med rådigheden. Den skyldes blot i mange tilfælde ikke en uvilje mod arbejde.

I Tabel 13 ses fordelingen af begrundelser for ledige, der på interviewtidspunktet ikke ønskede et arbejde.

Tabel 15: Hvorfor til De ikke have et arbejde? (pct.)

Er tilfreds med det arbejde, jeg allerede har	19
Er aktiveret nu, og vil gerne gøre det færdigt	15
Har tilsagn om at påbegynde et job senere	14
Har fået tilsagn om optagelse på en uddannelse	6
Forventer at blive genansat, men har ikke tilsagn	6
Sygdom, handicap	5
Vil gerne være ledig i en periode (med understøttelse)	3
Kan alligevel ikke få et arbejde	3
Vil hellere starte på en (ordinær) uddannelse	3
Tror ikke, at der er noget arbejde	3
Jeg vil hellere passe min familie	3
Planlægger at starte egen virksomhed	2
Har ikke lyst til at arbejde	2
Har ikke tid, fordi jeg arbejder for andre	1
Venter på udfaldet af en førtidspensionssag/er førtidspensionist	1
Venter på at påbegynde et revalideringsforløb	1
Venter på at påbegynde et aktiveringstilbud	1
Jeg vil hellere passe mine børn selv	1
Jeg kan ikke få passet mine børn i offentlig pasning	1
Har ikke tid, fordi jeg arbejder for mig selv derhjemme	0
Anden årsag	15

Bemærk, at summen er 107 pct. + 4 pct. (hvor der ikke er angivet nogen årsag). Dette skyldes, at der er enkelte tilfælde, hvor svarene har givet anledning til flere afkrydsninger. N=278

Kilde: SFI 2007

OECD sammenligning

OECD udgav i 2012 rapporten "Eligibility Criteria for Unemployment Benefits". I rapporten sammenlignes forskellige OECD-lande i forhold til, hvor store krav de stiller til, at man kan blive kvalificeret til at modtage understøttelse/dagpenge.

Tabel 16 angiver OECD's vurdering af, hvor store krav der stilles til at blive kvalificeret til understøttelse/dagpenge i de undersøgte europæiske lande. De bruger en skala fra 1-5, hvor 1 er et udtryk for få krav og 5 for mange krav.

Man skal være varsom, når OECD sammenligner lande, da der kan være risiko for, at de overser mindre, men væsentlige detaljer. Men tabellen er med, da det ofte diskuteres om rådighedskravene i Danmark er strengere end i andre lande. Det kan tabellen være med til at give en indikation af.

Det skal bemærkes, at det ikke er alle parametrene i tabellen, der har noget med rådighed at gøre. F.eks. har den først kolonne om optagelse ikke noget at gøre med rådighed, men har at gøre med at kunne kvalificere sig til dagpenge.

Tabel 16: OECD vurderinger af aspekter i dagpengeregler i europæiske lande

Kolonne	Entitlement conditions		Job-search and availability				Monitoring	Sanctions		
	Employment and/or condition record	Sanctions for voluntary unemployment	Availability during ALMP	Demands on occupational mobility	Demands for geographical mobility	Other Valid reasons for refusing job offers	Proof of job search	Sanctions for refusing job offers or ALMP placement	Sanctions for repeated refusal offers or ALMP placements	I alt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Slovakiet	5,0	1,0	4,0	4,0	5,0	3,0	5,0	5,0	5,0	37,0
Portugal	4,0	5,0	1,0	4,0	4,0	3,0	5,0	5,0	6,0	38,0
Slovenien	2,0	5,0	3,0	3,0	3,0	5,0	4,0	5,0	5,0	35,0
Tjekiet	3,0	1,0	4,0	4,0	5,0	3,0	3,0	4,0	4,0	31,0
Norge	2,0	2,0	4,0	5,0	5,0	5,0	2,0	2,0	4,0	31,0
Polen	3,0	4,0	5,0	5,0	3,0	5,0	1,0	4,0	4,0	34,0
Schweiz	3,0	2,5	5,0	4,0	3,0	3,0	4,0	2,5	4,0	31,0
Irland	4,0	2,0	2,0	5,0	1,0	5,0	2,0	5,0	5,0	31,0
Luxembourg	2,0	5,0	3,0	4,0	3,0	3,0	2,0	5,0	5,0	32,0
Danmark	3,0	1,0	5,0	5,0	3,5	3,0	2,0	1,0	5,0	28,5
Spanien	3,0	5,0	4,0	2,0	3,0	5,0	3,0	3,0	4,5	32,5
Estland	3,0	5,0	5,0	3,0	2,0	4,0	4,0	1,0	5,0	32,0
Italien	4,0	5,0	4,0	1,0	3,0	5,0	1,0	5,0	5,0	33,0
Tyskland	3,0	3,0	5,0	5,0	3,0	5,0	2,0	1,0	2,5	29,5
Litauen	4,0	1,0	1,0	1,0	3,0	5,0	4,0	4,0	4,0	27,0
UK	2,0	3,0	3,0	3,0	2,5	3,0	5,0	2,0	3,0	26,5
Ungarn	3,0	3,0	1,0	5,0	3,0	5,0	3,0	2,0	2,0	27,0
Holland	2,0	5,0	5,0	2,0	2,5	5,0	4,0	1,0	1,0	27,5
Sverige	3,0	3,0	5,0	4,0	3,0	3,0	1,0	1,0	3,0	26,0
Finland	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0	1,0	2,0	2,0	5,0	24,0
Grækenland	2,0	5,0	1,0	1,0	3,0	3,0	1,0	5,0	5,0	26,0
Frankrig	2,0	4,0	4,0	3,0	1,5	3,0	4,0	1,0	2,0	24,5
Østrig	3,0	1,0	4,0	3,0	2,0	1,0	4,0	2,0	2,0	22,0
Belgien	4,0	2,0	2,0	2,0	3,0	1,0	3,0	2,0	5,0	24,0

Kilde: OECD og egne udregninger

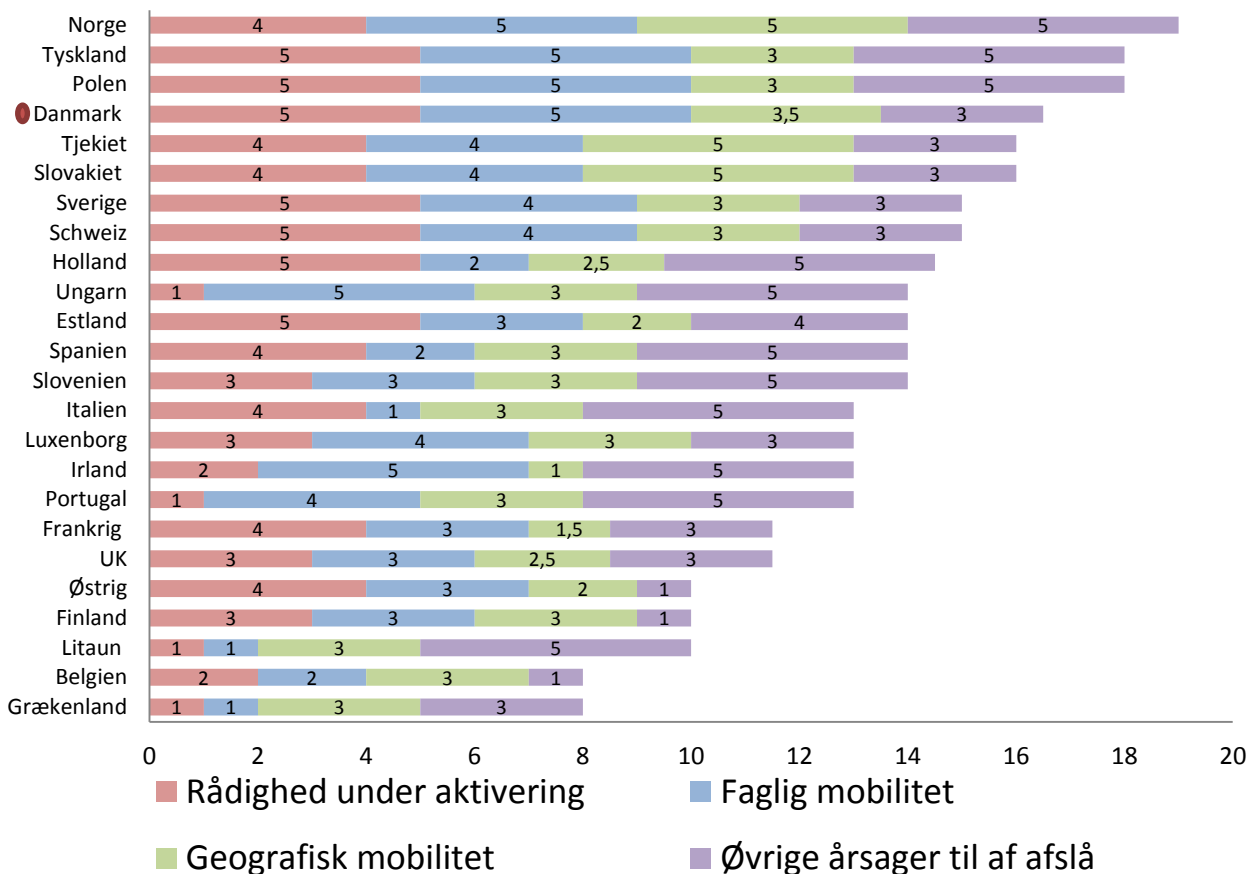
OECD anser ikke alle kriterierne for lige vigtige. Derfor har de vægtet dem, og resultatet kan ses i Tabel 16.b. i bilaget.

Samlet set ligger Danmark lidt under gennemsnittet, når det gælder den overordnede kvalificering. Men som nævnt tidligere, har ikke alle parametrene noget at gøre med rådighed.

Både Ugebrevet A4 og Danmarks Arbejdsgiverforening har tidligere valgt at bruge de fire underkriterier (kolonne 3-6) i "Job-search and availability" som parametre, der kan vise forskellene på rådighedskravene i de forskellige lande. Resultaterne for de fire kriterier fremgår i Figur 7.

Figur 15 viser 15 europæiske lande. Den viser, at Danmark har de 4. strammeste rådighedskrav.

Figur 15: Rådighedskrav i europæiske lande

Kilde: Eligibility Criteria for Unemployment Benefits, OECD

Ubesatte stillinger og arbejdsvilje

I forhold til debatten om rådighed bliver det jævnligt hævdet, at der trods ubesatte stillinger er ledige, der har en uvilje mod at arbejde (DA i Jyllands Posten 2013).

Men ses der nærmere på tallene, er det svært at finde belæg for dette.

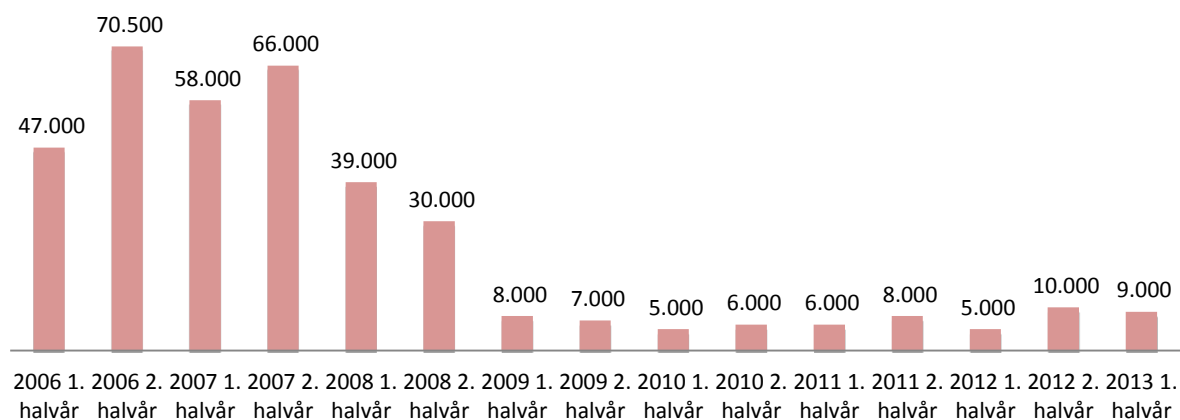
Det er rigtigt, at der er ubesatte stillinger. Det vil der altid være pga. friktionsledighed m.m.

De opgørelser om forgæves rekrutteringer, der oftest henvises til, er fra den tidligere Arbejdsmarkedsstyrelse. Den sidste opgørelse fremgår af Figur 16. Opgørelsen viser dog ikke noget om stillingerne rent faktisk bliver besat af en anden type arbejdskraft end det søgte (f.eks. at man ansætter en pædagogmedhjælper i stedet for en pædagog) (AE 2013).

Derudover viser Figur 16 også, at det er et fåtal af stillinger, hvor virksomhederne har haft problemer i første halvår af 2013. De 9.000 stillinger svarer til 0,4 pct. af den samlede beskæftigelse i Danmark.

At der var mange forgæves rekrutteringer fra 2006 til 2008 skyldes, at der stort set ikke var nogen ledighed.

**Figur 16: Antal forgæves rekrutteringer:
1. halvår 2006 – 1. halvår 2013**

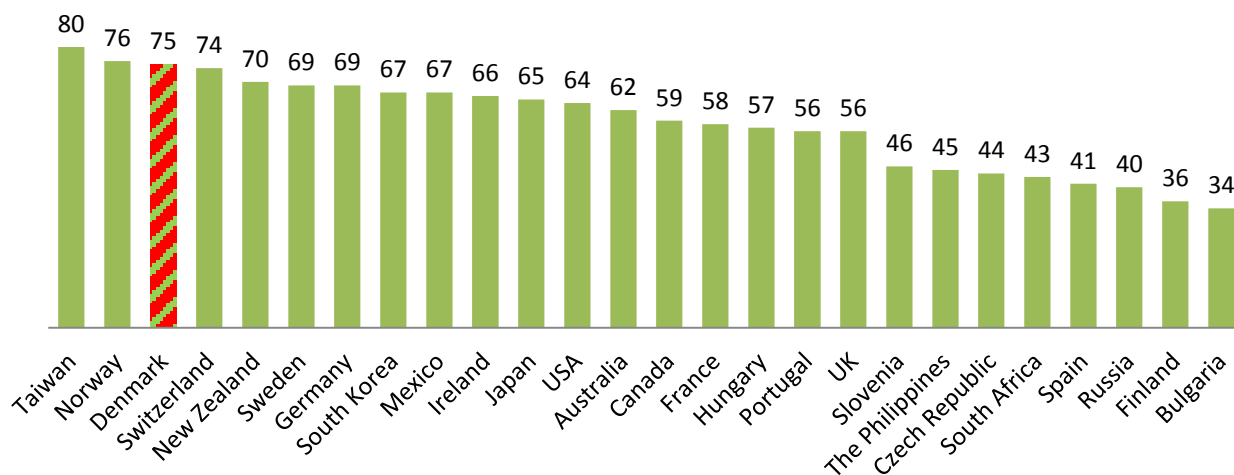
Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen

Arbejdsmotivation

Rockwool Fondens Forskningsenhed og Jørgen Goul Andersen udgav i 2008 en publikation, der blandt andet omhandler holdninger til arbejde i en international kontekst. Af den fremgår en sammenligning af forskelle nationaliteters syn på arbejde. Resultaterne fremgår af Figur 17.

Af de 26 lande, hvor undersøgelsen har fundet sted, ligger Danmark på en 3. plads på spørgsmålet, om man vil foretrække at arbejde uanset behov for pengene.

Figur 17: Vil foretrække at arbejde uanset behov for pengene 2005 (I pct. af adspurgte)

Kilde: Rockwool Fondens Forskningsenhed, Jørgen Goul Andersen

Litteraturliste

Ankestyrelsens praksisundersøgelse om Kontanthjælp og sanktioner, januar 2011.

Rekruttering, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Rekruttering på det danske arbejdsmarked, Forår 2013

Arbejdsmarkedsrapport 2012, Konkurrenceevne og offentligt forsørgelse i Danmark. Sverige, Tyskland, Holland og Storbritannien, Dansk Arbejdsgiverforening, januar 2013.

Bekendtgørelse om rådighed, BEK nr. 61 af 25/01/2012.

Bekendtgørelse om lov om aktiv socialpolitik, LBK nr. 190 af 24/02/2012.

Digital kommunikation mellem jobcenter og a-kasse, Devoteam, 5. juli 2012.

Kontanthjælpshåndbogen 2014, Erik Jappe, 24. udgave, 1. oplag 2013.

Kulegravning af kontanthjælpsområdet, Beskæftigelsesministeriet, oktober 2006.

Rockwool Fondens Forskningsenhed, Arbejdspapir 20, Holdninger til uddannelse og arbejde blandt unge indvandrere, danskere og deres forældre, Jørgen Goul Andersen, Syddansk Universitetsforlag, Odense 2008.

Debatten om de "dovne arbejdsløse" hviler på en myte, Erik Bjørsted, AE, 20. september 2013.

Vil de gerne have et arbejde – En undersøgelse af arbejdsmotivation og fleksibilitet hos arbejdsmarkedsparate ledige. Mikkel Bo Madsen et al. Socialforskningsinstituttet, 2007.

Kommuner med samme rammevilkår for beskæftigelsesindsatsen, Brian Krogh Graversen et. al. SFI, 2013.

Status fra Tilsynsafdelingen, 1. halvår 2012, Arbejdsmarkedsstyrelsen (Arbejdsmarkedsstyrelsen 2012).

Nyhedsbrev om ændringer af bekendtgørelser om ændring af bekendtgørelser om rådighed op selvforskyldt ledighed, Arbejdsmarkedsstyrelsen, 2. marts 2012 (arbejdsmarkedsstyrelsen, nyhedsbrev 2012)

Systematisk registerbaseret kortlægning af sundhedsproblemerne blandt de svageste kontanthjælpsmodtagere, Lars Skipper, AKF, 2011.

Der er blevet længere mellem ledige og ledige job, Avisartikel, Martin Johansen, Jyllands Posten, 3.7.13

Ophør af kontanthjælp aktivlovens § 41, Beskæftigelsesankenævnets praksisundersøgelse 2012, Statsforvaltningen Midtjylland.

Kontanthjælp og sanktioner – En analyse af jobcentrenes anvendelse af økonomiske sanktioner over for kontanthjælpsmodtagere, Sille Lundfos Thuesen, Speciale, Roskilde Universitet, 2013.

Når kassen smækkes i – Analyser af økonomiske sanktioner over for kontanthjælpsmodtagere, AKF Rapport, Dorte Caswell et. al. 2011.

Bilag

Tabel 16.b.: OECD vurderinger af aspekter i dagpengeregler i europæiske lande vægtet

	Employment and/or condition record	Sanctions for voluntary unemployment	Availability during ALMP	Demands on occupational mobility	Demands for geographical mobility	Other Valid reasons for refusing job offers	Proof of job search	Sanctions for refusing job offers or ALMP placement	Sanctions for repeated refusal offers or ALMP placements	I alt
Kolonne	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
OECD's vægtning	1/8	1/8	1/16	1/16	1/16	1/16	1/4	1/8	1/8	
Østrig	0,4	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	1,0	0,3	0,3	2,6
Belgien	0,5	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	0,8	0,3	0,6	2,9
Tjekkiet	0,4	0,1	0,3	0,3	0,3	0,2	0,8	0,5	0,5	3,3
Danmark	0,4	0,1	0,3	0,3	0,2	0,2	0,5	0,1	0,6	2,8
Estland	0,4	0,6	0,3	0,2	0,1	0,3	1,0	0,1	0,6	3,6
Finland	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,5	0,3	0,6	2,6
Frankrig	0,3	0,5	0,3	0,2	0,1	0,2	1,0	0,1	0,3	2,8
Tyskland	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,5	0,1	0,3	2,8
Grækenland	0,3	0,6	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,6	0,6	2,9
Ungarn	0,4	0,4	0,1	0,3	0,2	0,3	0,8	0,3	0,3	2,9
Irland	0,5	0,3	0,1	0,3	0,1	0,3	0,5	0,6	0,6	3,3
Italien	0,5	0,6	0,3	0,1	0,2	0,3	0,3	0,6	0,6	3,4
Litauen	0,5	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	1,0	0,5	0,5	3,3
Luxembourg	0,3	0,6	0,2	0,3	0,2	0,2	0,5	0,6	0,6	3,4
Holland	0,3	0,6	0,3	0,1	0,2	0,3	1,0	0,1	0,1	3,0
Norge	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,3	0,5	2,9
Polen	0,4	0,5	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	3,3
Portugal	0,5	0,6	0,1	0,3	0,2	0,3	1,3	0,6	0,8	4,6
Slovakiet	0,6	0,1	0,3	0,3	0,3	0,2	1,3	0,6	0,6	4,3
Slovenien	0,3	0,6	0,2	0,2	0,2	0,3	1,0	0,6	0,6	4,0
Spanien	0,4	0,6	0,3	0,1	0,2	0,3	0,8	0,4	0,6	3,6
Sverige	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,1	0,4	2,4
Schweiz	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	1,0	0,3	0,5	3,4
UK	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	1,3	0,3	0,4	3,2

Kilde: OECD og egne udregninger

Lov om en aktiv socialpolitik § 13

LBK nr. 190 af 24/02/2012

Udnyttelse af arbejdsmulighederne

§ 13. Det er en betingelse for at få hjælp efter § 11, at ansøgeren og ægtefællen ikke har et rimeligt tilbud om arbejde, og at de aktivt søger at udnytte deres arbejdsmuligheder.

Stk. 2. Kommunen har pligt til at vurdere, om en person, der har ansøgt om eller får hjælp efter § 11, fortsat opfylder betingelserne for hjælpen ved at udnytte sine arbejdsmuligheder, hvis personen

- 1) afslår et arbejde, som personen er henvist til,
- 2) udebliver fra en jobsamtale eller en cv-samtale i jobcenteret eller hos anden aktør eller fra en rådgivningsvurdering i jobcenteret,
- 3) udebliver fra en opfølgningssamtale i kommunen,
- 4) undlader at give meddelelse til jobcenteret eller arbejdsgiveren om sygdom i tilfælde, hvor den ledige er givet et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, et tilbud i medfør af integrationsprogrammet efter integrationsloven eller skal møde til jobsamtale hos en arbejdsgiver,
- 5) undlader at give meddelelse om sygdom til kommunen i tilfælde, hvor den ledige er indkaldt til en sygeopfølgningssamtale eller foranstaltninger som led i sygeopfølgning, eller
- 6) afviser eller udebliver fra deltagelse i foranstaltninger som led i sygeopfølgning.

Stk. 3. Det er en betingelse for at få hjælp, at ansøgeren og dennes ægtefælle tager imod et rimeligt tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller et rimeligt tilbud i medfør af integrationsprogrammet efter integrationsloven. Hvis ansøgeren ikke har en ungdomsuddannelse, er det endvidere en betingelse for at få hjælp, at personen deltager i en læse- og skrivetest, hvis jobcenteret vurderer, at der er behov for det, medmindre personen er omfattet af et integrationsprogram efter integrationsloven. For ansøgere, der modtager hjælp efter § 25, stk. 1, nr. 3 eller 4, og som ikke forsørger eget barn i hjemmet, er det endvidere en betingelse for at få hjælp, at ansøgeren medvirker ved beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i form af aktiviteter pålagt efter § 21 b i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller integrationslovens § 16 a.

Stk. 4. Ønsker ansøgeren eller ægtefællen at modtage eller modtager ansøgeren eller ægtefællen hjælp alene på grund af ledighed, har de dog ikke pligt til at udnytte deres arbejdsmuligheder ved at tage imod et tilbud om arbejde efter stk. 1 eller tilbud eller beskæftigelsesfremmende foranstaltninger efter stk. 3, hvis

- 1) tilbuddet ikke kan anses for et rimeligt tilbud på grund af forhold, der vedrører tilbuddets indhold,
- 2) den pågældende ikke kan arbejde på grund af sygdom eller der er risiko for, at helbredet forringes, hvis det hidtidige arbejde fortsættes,
- 3) afstanden mellem bopæl og arbejdssted medfører en urimelig belastning af den pågældende på grund af transportvanskeligheder eller den tid, der går til transport,

4) den pågældende har ret til fravær ved graviditet, barsel og adoption, i det omfang der under fravær efter bestemmelserne i barsellovens § 6, stk. 1 og 2, § 7, § 8, stk. 1-6 og 8, § 9, § 13 og § 14, stk. 1 og 2, er ret til dagpenge ved graviditet, barsel og adoption,

5) den pågældende er nødt til at passe sine børn og der ikke kan anvises anden pasningsmulighed,

6) den pågældende modtager støtte efter lov om social service til pasning af handicappet barn eller døende nærtstående eller efter lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel til pasning af alvorligt sygt barn,

7) den pågældende er omfattet af en friperiode efter § 23 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller integrationslovens § 24,

8) den pågældende aftjener værnepligt,

9) arbejdet er omfattet af en overenskomstmæssig konflikt eller

10) arbejdet omfatter udvikling og fremstilling af krigsmateriel.

Stk. 5. Ønsker ansøgeren eller ægtefællen at modtage eller modtager ansøgeren eller ægtefællen hjælp på grund af problemer ud over ledighed, skal kommunen vurdere, om der i det enkelte tilfælde foreligger andre forhold end de i stk. 4 nævnte, der kan begrunde, at den pågældende ikke har pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder.

Stk. 6. Reglerne i stk. 1-3 gælder ikke for ansøgerens ægtefælle, når ægtefællen er under uddannelse eller modtager en offentlig forsørgelsesydelse, som ikke er betinget af, at modtageren udnytter sine arbejdsmuligheder.

Stk. 7. En person, hvis ægtefælle er berettiget til hjælp efter § 11, og som udelukkende eller hovedsagelig har arbejdet i hjemmet, kan vælge ikke at udnytte sine arbejdsmuligheder efter reglerne i stk. 1-3. I så fald bliver hjælpen til ægteparret beregnet efter reglerne i § 26, stk. 3, og § 34, stk. 3.

Stk. 8. Beskæftigelsesministeren fastsætter efter forhandling med Beskæftigelsesrådet nærmere regler om anvendelsen af bestemmelserne i stk. 1-4, herunder regler om, hvornår kommunen skal kræve frigørelsesattest, hvis ansøgeren eller ægtefællen har deltidsarbejde.

§ 13 a. For en person, der har ansøgt om eller modtager hjælp efter § 11 alene på grund af ledighed, er det en betingelse, at den pågældende udnytter sine arbejdsmuligheder ved at søge arbejde på den måde, der er sædvanlig inden for det pågældende område. Personen skal endvidere efter krav fra jobcenteret søge konkrete job.

Stk. 2. Personen skal hurtigst muligt efter tilmelding som arbejdssøgende i jobcenteret sørge for at lægge en beskrivelse af tidligere beskæftigelse, uddannelse, kvalifikationer og øvrige forhold af betydning for jobcenterets bistand med at finde arbejde ind i Jobnet efter de regler, der gælder herom i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og regler fastsat i medfør heraf eller i integrationslovens § 26 a, stk. 2. Personen skal herefter vedligeholde sin beskrivelse (cv) efter de regler, der er fastsat herom i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og regler fastsat i medfør heraf eller i integrationslovens § 26 a, stk. 2.

§ 13 b. En person, der ønsker at modtage kontanthjælp, kan i almindelighed tidligst få udbetalt hjælp 1 måned efter den første henvendelse til kommunen, jf. dog § 25 a. Ansøgeren er omfattet af § 13 i venteperioden. For personer, der modtager hjælp alene på grund af ledighed, kan udbetaling af hjælp kun finde sted, hvis ansøgeren er tilmeldt som arbejdssøgende i jobcenteret og udnytter sine arbejdsmuligheder.

Stk. 2. Der kan højst udbetales hjælp svarende til den periode, hvor betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

§ 13 c. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at kravet om at udnytte arbejdsmulighederne i §§ 13 og 13 a kan fraviges under deltagelse i tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og tilbud i medfør af integrationsprogrammet efter integrationsloven.

Lov om arbejdsløshedsforsikring § 63

§ 63. Dagpenge må ikke udbetales, jf. stk. 4, til et medlem, hvis ledighed skyldes,

- 1) at medlemmet uden fyldestgørende grund afslår et rimeligt arbejde, som pågældende er henvist til af jobcenteret, arbejdsløsheds-kassen eller andre efter kapitel 3 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats,
- 2) at medlemmet uden fyldestgørende grund ophører med sit arbejde,
- 3) at medlemmet afskediges af en grund, der væsentligst kan tilregnes medlemmet,
- 4) at medlemmet under en jobsamtale uden fyldestgørende grund afslår at medvirke til at indgå aftaler om tilbud eller uddannelsespålæg efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller at følge op på indgåede aftaler om beskæftigelsesindsatsen, eller
- 5) at medlemmet uden fyldestgørende grund udebliver fra, afslår eller ophører i tilbud eller uddannelse på baggrund af et uddannelsespålæg efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, finder ikke anvendelse ved ophør af selvstændig virksomhed, jf. § 57, stk. 3. I disse tilfælde udbetales dagpenge ikke for de første 3 uger efter ophøret. Dog udbetales dagpenge efter den første uge ved ophør på grund af konkurs eller tvangsauktion.

Stk. 3. Et medlem, der nægter at medvirke til udvikling og produktion af krigsmateriel, jf. lov om krigsmateriel m.v., anses for at have fyldestgørende grund til at undlade at overtage arbejde eller ophøre med arbejdet, jf. stk. 1.

Stk. 4. Ved selvforskyldt ledighed efter stk. 1 pålægges medlemmet en karantæne på 3 uger. Hvis medlemmet inden for de seneste 12 måneder forud for den selvforskyldte ledighed er blevet selvforskyldt ledig, jf. stk. 1, bortfalder retten til dagpenge. Dagpengeretten er bortfaldet, indtil medlemmet

- 1) som fuldtidsforsikret lønmodtager i henhold til lov om et indkomstregister har fået indberettet 300 løntimer, jf. dog § 52, inden for en sammenhængende periode, der dækker 3 måneder ved månedsinberetninger, eller 276 løntimer, jf. dog § 52, inden for en sammenhængende periode, der dækker 12 uger ved uge- eller 14-dages-indberetninger,
- 2) som deltidsforsikret lønmodtager i henhold til lov om et indkomstregister har fået indberettet 150 løntimer, jf. dog § 52, inden for en sammenhængende periode, der dækker 3 måneder ved

månedssindberetninger, eller 138 løntimer, jf. dog § 52, inden for en sammenhængende periode på 12 uger ved uge- eller 14-dages-indberetninger eller

3) i mindst 26 uger uafbrudt har drevet selvstændig erhvervsvirksomhed i væsentligt omfang.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren fastsætter efter forhandling med Beskæftigelsesrådet nærmere regler for anvendelsen af bestemmelserne i stk. 1-4. Der kan herunder fastsættes regler om, at visse perioder, for hvilke der ikke indberettes løntimeoplysninger til indkomstregisteret, kan medregnes til opfyldelsen af beskæftigelseskravet i stk. 4.

§ 63 a. Der kan ikke udbetales dagpenge til et medlem, som udebliver fra en samtale eller aktivitet, som jobcenteret, en anden aktør eller arbejdsløsheds-kassen har indkaldt til. Dagpenge kan tidligst udbetales, når medlemmet har henvendt sig om udeblivelsen til den, der har indkaldt til samtalen eller aktiviteten.

Stk. 2. Beskæftigelsesministeren fastsætter efter forhandling med Beskæftigelsesrådet de nærmere regler for anvendelsen af bestemmelsen i stk. 1